

Uit

**NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET**

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk

Wiki som motivasjonskilde for skriving

Om motivasjon, skriving og digitale ferdigheter på mellomtrinnet

—

Lasse Østnes Pedersen

Masteroppgave i lærerutdanning 5.-10.tinn

mai 2019

30 studiepoeng

Sammendrag

Denne masteroppgaven handler om skriving i wiki. Oppgaven fokuserer i hovedsak på tre tema: motivasjon, skriving og digitale ferdigheter. Studien blir kategorisert som en kasusstudie og datainnsamlingen har foregått gjennom observering av en femteklasse og elevintervju. Problemstillingen min er: *Hva skjer når en femteklasse får skrive i wiki for første gang?* I tillegg har jeg formulert et forskningsspørsmål som lyder slik: *Hvordan kommer motivasjon til uttrykk i løpet av skriveprosessen?*

I løpet av én uke gjennomførte en klasse på femte trinn et wikiprosjekt for første gang. I hver norsktime jobbet de med å skrive forskjellige tekster i det digitale samskrivingsverktøyet wiki. Det meste av arbeidet foregikk på datamaskin. I wikien opprettet de et fiktivt lokalsamfunn der hver elev fikk sin karakter. Elevene fikk deretter skrive om karakteren sin, i tillegg til at de skrev om andre personer og steder i lokalsamfunnet. Elevene fikk frie tøyler når det kom til skrivingen, og de fikk selv velge både tema og sjanger. I løpet av prosjektuka fokuserte jeg på å finne ulike uttrykk for motivasjon hos elevene.

Funnene viser at det er flere aspekt ved wikiprosjekt som kan bidra til motivasjon hos elevene. Bruk av datamaskin, elevenes selvbestemmelse og elevenes samarbeid kom fram som det mest motiverende.

Forord

Det har vært givende og spennende å skrive denne masteroppgaven. Først og fremst er jeg glad for at innhenting av data foregikk i et klasserom i en undervisningssituasjon.

Erfaringene og opplevelsene fra prosjektuka har hjulpet meg mye, og gitt et klarere bilde på hvordan masteroppgaven skulle bli. Jeg håper at denne masteroppgaven kan inspirere flere lærere og lærerstudenter til å ta i bruk wiki i undervisningen.

Først vil jeg takke mine to veiledere, Hilde Sollid og Lise-Mari Lauritzen. Tusen takk for et godt samarbeid, mange gode innspill og ikke minst for at dere har oppmuntret meg i en hektisk tid. Før hver veiledning har jeg alltid vært litt smånervøs, men jeg har bestandig gått derfra med ny glød og motivasjon.

Jeg vil også takke min familie og min kjæreste for deres støtte og hjelp med korrekturlesing, og for at dere har hatt troen på meg hele veien. Takk til vennene mine som har bidratt til god livskvalitet det siste semesteret.

Til slutt rettes en stor takk til informantene og læreren som hjalp meg med å gjennomføre dette prosjektet. Uten dere hadde ikke dette vært mulig.

Tromsø, mai 2019

Lasse Østnes Pedersen

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	II
Forord	IV
1 Innledning.....	1
1.1 <i>Motivasjon bak prosjektet .....</i>	<i>1</i>
1.2 <i>Tema.....</i>	<i>2</i>
1.3 <i>Problemstilling og forskningsspørsmål .....</i>	<i>4</i>
1.4 <i>Disposisjon.....</i>	<i>4</i>
2 Teoretisk rammeverk.....	5
2.1 <i>Skriving som grunnleggende ferdighet.....</i>	<i>5</i>
2.2 <i>Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet.....</i>	<i>6</i>
2.3 <i>Motivasjon .....</i>	<i>6</i>
2.4 <i>Indre og ytre motivasjon .....</i>	<i>7</i>
2.5 <i>Motivasjon for skolearbeid.....</i>	<i>8</i>
2.6 <i>Wiki.....</i>	<i>11</i>
3 Metode.....	13
3.1 <i>Kvalitativ studie .....</i>	<i>13</i>
3.2 <i>Kasusstudie.....</i>	<i>14</i>
3.3 <i>Utvalg.....</i>	<i>15</i>
3.4 <i>Kjennetegn på motivasjon hos elever .....</i>	<i>16</i>
3.5 <i>Observasjon.....</i>	<i>17</i>
3.6 <i>Intervju.....</i>	<i>18</i>

3.7	<i>Gjennomføring av studien</i>	20
3.8	<i>Etiske betraktninger</i>	23
3.9	<i>Reliabilitet og validitet</i>	24
4	Analyse	25
4.1	<i>Generelle inntrykk</i>	25
4.2	<i>Systematisering og tolkning av funn</i>	27
4.2.1	<i>Datamaskin</i>	27
4.2.2	<i>Innholdet i wikien</i>	29
4.2.3	<i>Samarbeid</i>	32
4.2.4	<i>Tidsaspektet</i>	34
5	Drøfting	36
5.1	<i>Hva skjer når en femteklasse får skrive i wiki for første gang?</i>	36
5.2	<i>Hvordan kommer motivasjon til uttrykk i løpet av skriveprosessen?</i>	38
5.3	<i>Andre forskningsprosjekt</i>	40
5.4	<i>Oppsummering</i>	41
5.5	<i>Avslutning</i>	41
	Litteraturliste	43

1 Innledning

Camilla: Ehm, det er veldig morsomt, fordi man kan skrive på PC og så kan man se hva andre har skrevet og sånt, og det er veldig morsomt.

Utdraget er hentet fra et intervju med en elev i femte klasse etter en gjennomføring av et wikiprosjekt. Gjennom hele uken hadde eleven uttrykt engasjement og glede over prosjektet. Klassen hadde skrevet forskjellige tekster i wiki i en uke, der elevene selv fikk bestemme tema og hvilke tekster de skulle skrive. Wiki er et digitalt samskrivingsverktøy som man kan ta i bruk i mange fag i skolen, og er spesielt godt egnet i arbeid med skriveopplæring. Skrivning er en av de fem grunnleggende ferdighetene som Kunnskapsdepartementet har innført i alle fag. Gode ferdigheter i skrivning, lesing og regning er sammen med muntlige og digitale ferdigheter viktige forutsetninger for å oppnå læring og utvikling i skolen (Utdanningsdirektoratet, 2019).

For å oppnå god skriveopplæring er en viktig forutsetning at elevene er motiverte. Motiverte elever har lyst til å lære, holder ut lengre og er nysgjerrige (Utdanningsdirektoratet, 2019). Elever som er engasjerte og interesserte i aktiviteten som utføres blir av flere regnet som motiverte elever (Ryan og Deci, 2009). Motivasjon for skrivning hos elevene vil dermed si at elevene er engasjert og interessert i tekstene som de skriver. I prosjektet mitt har jeg observert og intervjuet femteklasseselever, for å undersøke motivasjonen deres i møte med et wikiprosjekt.

1.1 Motivasjon bak prosjektet

Hovedgrunnen til at jeg vil forske på skrivning i wiki er fordi jeg selv har vært med på å gjennomføre flere wikiprosjekt på lærerutdanningen, både i norsk og samfunnsfag. Når jeg tenker tilbake på alt jeg har gjort, er wikiprosjektene noe av det jeg husker best fra hele utdanningen. Å skrive i wiki var nytt for meg da vi startet, og jeg hadde ikke vært en del av en egenkonstruert nettside før. Det tok litt tid for meg å sette meg inn i hva wiki var, og det var mange nye elementer jeg måtte forholde meg til, som å lage hyperlenker og legge til bilder. Jeg opplevde prosjektet som et friskt pust i et ellers hektisk utdanningsforløp, og jeg ble motivert til å skape forskjellige tekster og delta i prosjektet.

Det jeg er nysgjerrig på, er om elever på barneskolen kan oppleve noe av den samme gleden ved wikiprojekt som jeg gjorde. Gjennom 18 år med skole og utdanning har jeg fått kjenne på kropp og sjel hvor utfordrende det er å følge med på skolen dersom man ikke er motivert. Motivasjon er et omfattende begrep, og jeg har valgt å ta utgangspunkt i at motivasjon er en kognitiv prosess, som kommer til uttrykk på ulike måter.

Jeg er opptatt av at skriveopplæringen ikke skal bli for ensidig, og at fokus på form og sjangerkrav ikke skal begrense eller hemme elevenes kreativitet. I tillegg er det viktig at skrivingens formål blir kommunisert til elevene, slik at de vet hvorfor de skal skrive forskjellige tekster, hva den skal brukes til og hvordan den skal vurderes. I mine øyne kan wiki være et godt verktøy som man kan ta i bruk i skriveopplæringen, fordi i en wiki har man mange muligheter. Elevene får vist seg fra sin kreative side, og får selv delta i valget av hvilke tekster de skal skrive.

1.2 Tema

Temaet for min forskning er motivasjon, skriving og digitale ferdigheter. Det er mange som tidligere har forsket på motivasjon, og det er blitt gjort funn som peker på at elevenes motivasjon synker med alderen. Motivasjon for læring er et hovedelement i kunnskapsløftets prinsipper for opplæring. Der står det blant annet at dagens opplæring skal være med på å fremme motivasjon hos elevene ved å gjøre læringsmålene tydelig, legge til rette for varierte og målrettede aktiviteter og å la elevene selv få velge oppgaver. Det står også at veiledning skal være med på å styrke elevenes motivasjon for videre læring. Gode læringsstrategier blir også pekt på som en viktig faktor som fremmer elevenes motivasjon for læring og evne til å løse vanskelige oppgaver (Utdanningsdirektoratet, u.d.). I fagfornyelsen legges det til rette for dybdelæring, noe som ifølge regjeringen skal kunne være med på å bidra til høynet motivasjon for å lære mer. Dette begrunner de i at dybdelæring skaper en mer helhetlig forståelse av fagene (Meld. St. 28, 2016).

Skriving er en stor del av skolehverdagen, og en av de fem grunnleggende ferdighetene. Det er blitt forsket mye på skriving og skriveopplæring i skolen, og KAL (Kvalitetssikring av læringsutbyttet i norsk skriftlig, 1998-2001) og SKRIV (Skriving som grunnleggende ferdighet og utfordring, 2006-2010) er to av de mest omfattende studiene som omhandler skriving (Utdanningsdirektoratet, 2014). KAL-undersøkelsen viste blant annet at norske skoleelever er flinke til å skrive, men det ble avdekket at det var store kjønnsforskjeller som

viste at jentene skriver bedre enn guttene, spesielt personlige og fortellende tekster. Forskningen viste også at norske skoleelever var langt flinkere å skrive nettopp personlige og fortellende tekstene, sammenlignet med sakprosa.

SKRIV-prosjektet hadde som mål å finne ut hvilke kunnskaper om tekst og skriving lærere må ha for å kunne øke elevenes skrivekompetanse. I forbindelse med forskningen ble skrivetrekanten utviklet. Skrivetrekanten er en modell for å kunne analysere yringer og skrivesituasjoner i skolen. Modellen viser tre forskjellige aspekt ved en tekst, tekstens innhold, form og formål. Et av hovedfunnene i SKRIV var at formålet med skrivingen ofte blir underkommunisert til elevene. Dette kan føre til at elevene ofte mangler en klar forståelse av hvorfor de skal skrive, hva teksten skal brukes til og hvordan den skal vurderes (Utdanningsdirektoratet, 2014). Disse tre aspektene er særlig fremtredende i et wikiprosjekt. Form og innhold tilpasses av læreren og elevene kan få frie tøyler når det gjelder sjanger og tema. Tekstenes formål blir også tydeliggjort i en wiki da elevene vet at teksten skal publiseres på en internettside som alle kan trykke seg inn på.

Utdanningsdirektoratet beskriver digitale ferdigheter som *«en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring»* (Utdanningsdirektoratet, 2016). Videre forklarer de at digitale ferdigheter utvikles gjennom å bruke og benytte seg av digitale ressurser i arbeidet med å tilegne seg faglig kunnskap og kompetanse. Også elevenes selvstendighet og dømmekraft blir satt på prøve i det de skal navigere seg gjennom den digitale verdenen. Den digitale dømmekraften utvikles blant annet når elevene tenker kritisk, følger regler for personvern og viser hensyn til andre på nett (Utdanningsdirektoratet, 2016).

Det er også blitt forsket på digitale ferdigheter i skolen. Prosjektet DIGG (Digitale verktøy i skolen, 2017) ønsket å utrede et grunnlag for fornying av skolens bruk av digitale verktøy. Forskerne ønsket å finne ut hva digital kompetanse betyr, og hvorfor elever og lærere må bli mer digitalt kompetente, og i så fall hvordan. Noen av funnene fra DIGG viser at norske skoleelever opplever at det digitale utstyret på skolen er lite tilgjengelig. Elevene ser nytten av læring på nett, og ønsker å lære mer om digitale læringsstrategier. Elevene uttrykker også at digitale læremidler ikke er en naturlig, integrert del av undervisning i fagene (Digitale verktøy i skolen, 2017).

1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål

På bakgrunn av de tre temaene motivasjon, skriving og digitale ferdighetene ønsket jeg å gå i dybden og forske på akkurat dette. Skriving og digitale ferdigheter er to av de viktigste redskapene som elevene må utvikle for å kunne gjøre fremskritt i egen læring. Selv om det finnes forskning på motivasjon er det åpenbart et behov for å finne ut mer om utvikling av digital kompetanse i forhold til elevenes motivasjon for skriving. I denne forskningen fikk jeg lov å være observatør i det elevene møtte wikiprosjekt for første gang. Det gjorde at materialet ble ekstra spennende og unikt.

Da jeg ble introdusert for Wiki opplevde jeg det som ganske omfattende. Etter hvert som jeg lærte meg det tekniske og hvordan siden fungerte, ble jeg mer og mer interessert i å skrive i wiki. Siden jeg som voksen hadde utfordringer i starten av wikiprosjektet lurer jeg på hvordan det går hvis en yngre gruppe elever får prøve å skrive i wiki, og hva som skjer første gang de gjør det. Får de problemer med å sette seg inn i dette digitale verktøyet? På bakgrunn av dette har jeg formulert problemstillingen: *Hva skjer når en femteklasse får skrive i wiki for første gang?* I tillegg til problemstillingen har jeg også formulert forskningsspørsmålet: *Hvordan kommer motivasjon til uttrykk i løpet av skriveprosessen?*

1.4 Disposisjon

For å få svar på problemstillingen og forskningsspørsmålet kommer jeg først til å gå gjennom relevant teori i kapittel 2. Her presenteres først skriving og digitale kunnskaper som grunnleggende ferdigheter, før det kommer en gjennomgang av hva motivasjon er og hvordan motivasjon kan komme til uttrykk. Avslutningsvis kommer en demonstrasjon av gjennomføring i wiki og hva det er. I kapittel 3 skal jeg definere studien, forklare og begrunne valg av metoder og presentere utvalget av informanter. I tillegg kommer en beskrivelse av gjennomføringen av forskningen og en drøfting av forskningens etiske betraktninger, validitet og reliabilitet. Kapittel 4 fokuserer på å presentere analysen av datamaterialet, og her presenterer jeg funnene mine. Til slutt skal jeg drøfte funnene i en større kontekst i kapittel 5, og koble dette opp mot problemstillingen og forskningsspørsmålet mitt.

2 Teoretisk rammeverk

I dette kapitlet skal jeg presentere relevant teori og definere de viktigste begrepene i oppgaven. Siden dette prosjektet i stor grad bygger på to av de grunnleggende ferdighetene skrijving og digitale ferdigheter, kommer jeg først til å greie ut om hvordan disse ferdighetene er integrert i norskfaget. Deretter skal jeg trekke fram ulike motivasjonsteorier, og videre forklare hva en wiki er og hvordan et wikiprosjekt kan se ut.

2.1 Skrijving som grunnleggende ferdighet

I læreplanen for Kunnskapsløftet (LK06) ble det innført fem grunnleggende ferdigheter i alle fag. Disse ferdighetene er lesing, skrijving og regning, samt digitale og muntlige ferdigheter. Dette er blitt integrert i alle fag fordi de regnes for å være de viktigste redskapene for læring og utvikling i skolen. Alle de fem grunnleggende ferdighetene skal ifølge Kunnskapsløftet være en del av alle fagene i skolen, noe som betyr at for eksempel regning og skrijving skal være en del av kroppsøving og kunst og håndverk. I den kommende læreplanen har Kunnskapsdepartementet valgt å plassere de grunnleggende ferdighetene i kompetansemålene til ulike fag. Dette betyr at noen fag får et hovedansvar for de forskjellige grunnleggende ferdighetene. Norskfaget vil få et særskilt hovedansvar for lese- og skriveopplæring, mens samfunnsfag har fått hovedansvaret for å utvikle elevenes digitale ferdigheter (Regjeringen, 2018).

I Kunnskapsløftet er det å kunne skrive i norskfaget beskrevet som «å kunne uttrykke seg i norskfaglige sjangere på en hensiktsmessig måte» (Utdanningsdirektoratet, 2015). Dette innebærer at elevene skal kunne skrive ulike teksttyper som er relevante for faget, og de skal kunne ta i bruk norskfaglige begreper. For at elevene skal utvikle sine skriveferdigheter, forutsetter det at elevene systematisk jobber med formelle skriveferdigheter, tekstkunnskap og ulike skrivestrategier (Utdanningsdirektoratet, 2015). Elevene skal lære seg å kommunisere sine tanker og meninger i forskjellige typer tekster, noe som blant annet forutsetter et godt ordforråd og ferdigheter innenfor tekstbygging. De skal også lære seg å kunne tilpasse tekstene sine til forskjellige formål og mottakere. Læreplanen i norsk skal også bidra til skrivelyst hos elevene (Utdanningsdirektoratet, 2019).

2.2 Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet

Digitale ferdigheter er også en av Utdanningsdirektoratets fem grunnleggende ferdigheter, og er en viktig forutsetning for å oppnå læring og utvikling i skolen. Ifølge Stortingsmelding nr. 31, *Kvalitet i skolen*, blir ikke de digitale ferdighetene fulgt godt nok opp i praksis. Dette er også noe resultatene fra DIGG viser. Kunnskapsdepartementet er uansett ikke i tvil; ved å utnytte IKT i undervisningen kan elevene få mer motivasjon til å arbeide med fagene (Meld. St nr. 31, 2008).

Digitale ferdigheter i norskfaget handler om å bruke ulike digitale verktøy, medier og ressurser for å hente inn informasjon og finne ulike typer tekster. Internett har mange plattformer som elevene kan bruke for å produsere og publisere tekst. De kan også bruke digitale verktøy til å kommunisere med andre, og bruk av slike ressurser kan gi elevene mange muligheter. Elevene skal også lære seg å vurdere og referere til kilder i tekstene sine, og utvikle en kildekritisk holdning (Utdanningsdirektoratet, 2019).

Selv om kunnskapsdepartementet har valgt å gi samfunnsfag hovedansvaret for digitale ferdigheter, vil det fortsatt være en stor del av norskfaget. Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for best mulig læring og utvikling i norskfaget.

2.3 Motivasjon

En av de viktigste forutsetningene for at elevene skal lære og utvikle seg i skolen er at elevene er motiverte. Når elevene er motiverte har de lyst til å lære og viser at de ønsker å jobbe med skolearbeidet. Selv om motivasjonen er en viktig forutsetning for læring og utvikling, viser Stortingsmelding 22 at motivasjonen hos elevene faller med alderen (Meld. St. 22, 2010-2011). Motivasjonen hos elevene er lavest på 10. trinn, og flere mister lærelysten, kjeder seg og ser ikke verdien av det de skal lære.

Wigfield og Wagner (2005) mener de har svaret på hvorfor dette problemet oppstår, og har funnet fram til fire hovedgrunner for at skoleelevers motivasjon avtar med alderen. Den første årsaken er at elevene blir mer og mer opptatt av å sammenligne seg med andre elever. Mens elever på barnetrinnet kan oppleve mestring og motivasjon når de for eksempel klarer et regnestykke i matematikk, blir ungdomsskoleelever mer oppmerksom på hvordan de gjør det i forhold til andre elever. Hvis deres prestasjoner på skolen er dårligere enn andre elever i

klassen, kan de gradvis miste mer og mer motivasjon for å jobbe med skolearbeid (Wigfield & Wagner, Competence, motivation, and identity development during adolescence, 2005).

I tillegg til at elevene med alderen sammenligner sine prestasjoner på skolen med andre elevers resultater, begynner de også å sammenligne hverandre på det sosiale plan. Wigfield og Wagners andre funn viser at den sosiale sammenligningen blir forsterket i skolen fordi elevene får informasjon om hvor bra eller dårlig de gjør det i forhold til de andre i klassen. Ifølge Wigfield og Wagner (2005) har skolen ofte en evalueringspraksis som øker elevenes sosiale sammenligning.

Kjemi med lærerne er også en viktig forutsetning for motivasjon hos elevene. Etterhvert som elevene blir eldre hender det også at de får flere og flere faglærere. Dette betyr at elevene får flere lærere og forholde seg til, noe som kan gjøre det vanskeligere å utvikle lærer-elevrelasjonen. Dette kan føre til at elevene ikke kjenner lærerne sine så godt, og samtalene mellom lærer og elev blir begrenset til skolerelaterte forhold og elevenes prestasjoner på skolen. Et slikt lærer-elevforhold kan få konsekvenser for elevenes motivasjon, da lærerne skal være en støttende person for elevene (Wigfield og Wagner, 2005).

Den siste forklaringen fra Wigfield og Wagner er at elevene har behov for mer frihet, selvbestemmelse og sosial tilhørighet jo eldre de blir. Etterhvert som elevene blir eldre øker behovene, men skolen oppfyller ikke disse ønskene i stor nok grad. Elevene bryr seg etterhvert mer om det sosiale og mindre om skolen, da det sosiale oppfyller elevens behov i større grad enn skolen.

Regjeringen ønsker at opplæringen skal bli mer motiverende og variert, men hva er motivasjon, og hvordan kommer motivasjon til uttrykk hos elevene?

2.4 Indre og ytre motivasjon

Motivasjonsteoretikere skiller mellom indre og ytre motivasjon og man kan si at disse motivasjonsformene befinner seg i hver sin ende av en skala. Kort definert handler indre motivasjon om egen interesse for en aktivitet, mens ytre motivasjon kommer av aktivitetens instrumentelle verdi (Deci & Moller, 2005). Den indre motivasjonen kommer innenfra, og atferden utføres med bakgrunn i belønninger som glede, engasjement, interesse og tilfredshet (Kuvaas, 2005). Ved denne typen motivasjon er det ikke viktig hva man får for å utføre en

aktivitet eller et arbeid. Elever med høy indre motivasjon tar lettere initiativ til å lære og det er deres egen genuine interesse som er den største drivkraften. I skolen kan den ytre motivasjonen bli styrt av for eksempel karakterer eller ros fra lærer og medelever.

Andre belønninger og frynsegoder er også kilder til ytre motivasjon. Dette kan være lovnader om at elevene skal få ta friminutt fem minutter før tiden hvis de er flink, eller at de skal få ha kosetime eller se film om de jobber godt med et prosjekt. Ofte er den indre motivasjonen et resultat av tidligere ytre motivasjon. Hvis elevene har opplevd å få ros fra lærere etter at de har lest høyt, kan dette føre til at eleven blir mer interessert i lesing, og dermed oppstår indre motivasjon. Skryt og applaus fra publikum etter en sangopptreden på skoleavslutningen er også et eksempel på en type belønning som kan være med på å styrke elevens indre motivasjon for å holde på med noe, og utvikle seg innenfor et område (Lillejord, Manger, & Nordahl, 2015). Ifølge Ryan og Deci (2009) er det interessen for aktiviteten som er det største skillet mellom indre og ytre motivasjon, og at aktiviteten i seg selv oppleves som engasjerende og fascinerende (Ryan & Deci, 2009).

Læringsmiljøet påvirker i stor grad elevenes motivasjon, både med tanke på indre og ytre motivasjon. For at elevene skal utvikle indre motivasjon er det spesielt viktig at skolen tilfredsstillere tre grunnleggende psykologiske behov: behov for selvbestemmelse, kompetanse og tilhørighet. Elevene har behov for selvbestemmelse fordi de ønsker å føle selvstendighet og føle at de er årsaken til egne handlinger og beslutninger (Skaalvik & Skaalvik, 2015). Kompetansebehovet handler om mestringsfølelse og mestringsforventning. Hvis elevene får vist sine forkunnskaper og generelle kunnskaper om et tema på skolen kan dette virke motiverende for eleven. Følelsen av tilhørighet er viktig for elevene da de er avhengig av å ha positive sosiale relasjoner i skolen, samtidig som at de føler seg respektert og medregnet. Dette er med på å bygge opp trygghet og skaper et tillitsforhold til skolen (Skaalvik & Skaalvik, 2015). Hvis læringsmiljøet tilfredsstillere behovene for selvbestemmelse, kompetanse og tilhørighet kan altså elevenes indre motivasjon økes.

2.5 Motivasjon for skolearbeid

Skaalvik og Skaalvik tar i sin bok «*Motivasjon for læring*» (2015) opp ulike teorier om motivasjon for skolearbeid. Disse ulike motivasjonsteoriene prøver å forklare og forstå elevenes atferd. Teoriene legger vekt på ulike aspekter ved motivasjon og overlapper hverandre til dels. Skaalvik og Skaalvik skriver at kjernen i ulike teorier om motivasjon for

skolearbeid kan illustreres gjennom noen enkle spørsmål som vi kan tenke oss at eleven stiller til seg selv i en læringssituasjon. I boken deres setter de disse spørsmålene og motivasjonsteoriene inn i en tabell:

Spørsmål elevene eksplisitt eller implisitt kan stille seg	Teorier om motivasjon
1. Vil jeg greie denne oppgaven?	Teori om mestringsforventning
2. Er jeg like flink som de andre?	Teori om faglig selvvurdering
3. Hvorfor arbeider jeg med disse oppgavene?	Teori om målorientering
4. Hvilken verdi har denne aktiviteten for meg?	Teori om forventninger og verdier
5. Har jeg lyst til å gjøre denne oppgaven?	Teori om indre og ytre motivasjon
6. Hvorfor greide jeg ikke denne oppgaven?	Teori om selvattribusjon
7. Greier jeg det som forventes av meg?	Teori om selvverd
8. Har jeg et positivt forhold til læreren og de andre elevene i klassen?	Teori om sosiale relasjoner

Mestringsforventning handler om at eleven har forventninger om å kunne utføre en bestemt oppgave. Det handler ikke om hvor flinke elevene føler seg, men om de tror at de vil greie oppgavene som de står overfor. Skaalvik og Skaalvik (2015) viser til forskning som forteller at elever med høy mestringsforventning ser større verdi av å jobbe med fagene i skolen. De gjør en større innsats, viser større engasjement og er mer utholdende når det kommer til å møte utfordringer. Innenfor sosialkognitiv teori blir mestringsforventning også regnet for å være den viktigste forutsetningen for å bli selvstendig. Mestringsforventning har mange likhetstrekk med faglig selvvurdering. Både faglig selvvurdering og mestringsforventning er kompetansevurderinger, og i tillegg utvikles både mestringsforventning og selvvurdering på grunnlag av erfaringer (Skaalvik og Skaalvik, 2015). Faglig selvvurdering er derimot en generell vurdering som eleven gjør for å finne ut av hvor flink han eller hun er på et spesifikt område, mens mestringsforventning handler om troen på at man vil klare en oppgave. Skaalvik og Skaalvik viser til resultater fra internasjonal forskning som forteller at faglig

selvvurdering har en sammenheng med elevenes motivasjon, og at det har en betydning for elevenes læring på skolen.

Teorien om målorientering baserer seg på at elever har ulike grunner til å arbeide med skolefagene. Skaalvik og Skaalvik skiller mellom læringsorienterte og ego-orienterte elever. Elever som er læringsorienterte er som regel interessert i skolearbeidet, verdsetter egen innsats, søker optimale utfordringer, har stor utholdenhet i møtet med vansker og ser på feil som noe en kan lære av. Ego-orienterte elever er primært opptatt av sosial sammenligning, ytrer høy innsats kun når en forventer mestring av en aktivitet og oppfatter feil som truende. Læringsorienterte elever har klart de beste forutsetningene når det kommer til å arbeide med skolefag.

Skaalvik og Skaalvik (2015) viser til Eccels' og Wigfields teori om verdier. Teorien tufter på at motivert atferd er et resultat av elevenes forventninger om å lykkes og den verdien aktiviteten har for elevene (Eccels, 1983) (Wigfield, Tonks, & Klaua, Expectancy-value theory, 2009). De skiller mellom fire typer verdier som fagene i skolen kan ha for elevene, indre verdi, nytteverdi, personlig verdi og kostnad. Indre verdi handler om gleden en bestemt aktivitet kan gi. Nyttieverdi betyr at elevene ser verdien av det de lærer, og at de kan få bruk for kunnskapen senere i livet. Personlig verdi er knyttet til identitet og kommer når aktiviteten anerkjenner eleven som person. Kostnad er en negativ verdi som beskriver ulike omkostninger ved å utføre en aktivitet. Dette kan for eksempel være at en aktivitet går på bekostning av en annen, eller at hjemmeleksene tar så mye tid at eleven ikke rekker å være ute sammen med vennene sine. Skaalvik og Skaalvik refererer til undersøkelser som viser at motivasjonen øker dersom elevene opplever at skolen og fagene har en verdi (Durik, Vida, & Eccels, 2006).

Indre og ytre motivasjon har jeg allerede vært innom, derfor hopper jeg rett til motivasjonsteori nummer seks, attribusjon. Attribusjon, eller selvattribusjon, handler om at elevene prøver å forstå seg selv og sine omgivelser, og handler primært om spørsmålene eleven stiller seg i det han eller hun ikke fikk til en oppgave. Elevenes attribusjon av resultater har betydning for både mestringsforventning og selvvurdering. Dersom en elev tror at negative resultater kommer til å gjenta seg vil det kunne føre til lav mestringsforventning og selvvurdering. Dette er svært uheldig for elevenes motivasjon, og eleven kan begynne å miste troen på seg selv (Skaalvik og Skaalvik, 2015).

Selvverd betyr å sette verd på seg selv, eller å akseptere seg selv. At elevene tenker positivt om seg selv og verdsetter seg selv er en forutsetning for god mental helse. Selvverd henger tett sammen med mestringsforventninger, og lav mestringsforventning kan være en konsekvens av behovet for å beskytte selvet. På lang sikt fungerer ikke lav innsats som en beskyttelse av selvet, og de faglige problemene kan bli enda mer synlige. Ut ifra dette kan man si at skolearbeidet må legges til rette slik at det ikke truer elevenes selvet, og at elevene må få oppleve mestring samtidig som at de attribuerer resultatene sine (Skaalvik og Skaalvik, 2015).

Den siste teorien om motivasjon for skolearbeid er teorien om sosiale relasjoner. Sosiale relasjoner skjer på skolen og i klasserommet og handler om elevenes relasjoner til medelever og lærere. Elever opplever lærere som sosial, emosjonell og faglig støtte, og relasjonene til medelever er viktig da elevene søker vennskap og tilhørighet hos andre elever. Elevenes sosiale relasjoner har betydning for deres atferd, og kan være med på å skape holdninger og motivasjon (Skaalvik og Skaalvik, 2015).

2.6 Wiki

De aller fleste kjenner til Wikipedia, som er et internettbasert oppslagsverk. På Wikipedia kan alle være med å redigere innholdet, noe som gjør den til den største wikien som finnes. En wiki er kort fortalt et samskrivingsverktøy på nett, der alle som får tilgang kan være med å redigere ulike nettsider. På disse nettsidene kan man legge til tekst, bilder, lyd og videoer, noe som gjør at den fort kan ligne på en hvilken som helst tradisjonell statisk side på internett (Brox & Jakobsen, 2014). Bak denne siden ligger det likevel mer enn hva man ser ved første øyekast.

Det finnes blant annet en redigeringside, historikkside og en diskusjonsside. På redigeringsiden kan man endre innholdet på hovedsiden, mens historikksiden fører logg over alle endringene som blir gjort. Her får man informasjon om hvem som har redigert de forskjellige modalitetene på hovedsiden. Deltakerne i wikien kan gjennom diskusjonssiden kommentere innholdet og samtale om arbeidet med wikien. Disse sidene gjør wiki til en ideell samskrivingsplattform, og til et godt digitalt verktøy som man kan ta i bruk i skolen.

Det er flere ting som skiller en wiki fra andre nettsider. I en wiki er det ikke viktig hvem eller hvor mange som har bidratt, det er selve innholdet som er det viktigste. På disse nettsidene er

det ingen spesielle eierskap knyttet til innholdet, og alle som har tilgang til wikien kan være med å redigere, skrive, legge til eller fjerne deler av nettsiden. Dette gjør at en wiki har potensialet til å være dynamisk og foranderlig (Brox & Jakobsen, 2014). De som vil kan til enhver tid redigere og endre på siden, og det blir ikke satt en deadline til når siden skal være ferdig. Man kan tilpasse wikien til elevenes behov og tema for undervisningen. Disse tingene gjør wiki til et unikt digitalt verktøy som man kan ta i bruk i arbeidet med skriveopplæringen.

Det finnes mange ulike måter å jobbe med wiki i skolen på, og man kan bruke det både i arbeidet med skjønnlitteratur og sakprosa. Elevene kan for eksempel få i oppgave å lage en wiki om en person de blir enige om i fellesskap. La oss si at elevene skal lage en wiki om Jens Stoltenberg. Da må noen av elevene skrive om hans politiske karriere i Norge, mens andre skriver om hans rolle som generalsekretær i NATO. Noen av elevene kan for eksempel også finne ut mer om hans familieliv eller fritidsinteresser. Elevene må designe siden med både tekst, bilder og hyperlenker. En hyperlenke er en kobling som tar deg til en annen side, eller en annen del av wikien. Hyperlenker får man som regel fort øye på, da de ofte blir merket med en annen farge enn resten av teksten, noe man kjenner igjen fra for eksempel Wikipedia.

Et annet undervisningsopplegg kan være at elevene får i oppgave å dikte opp en person og gi denne personen en identitet gjennom å skape tekster i en wiki. Jeg har selv vært med på å gjennomføre et lignende prosjekt på lærerutdanningen. Vi fikk i oppgave å lage en wiki om Ole Ragnar Normann, en fiktiv person som vår lærer hadde diktet opp navn til. Ved å bruke wiki som undervisningsopplegg får elevene øvd på å skrive forskjellige tekster innenfor ulike sjangre. Vi skrev blant annet en artikkel om skolen han hadde gått på, en fortelling om Ole Ragnar og søsteren hans, og vi lagde en hyperlenke til en oppskrift på Ole Ragnars favorittmat. Det er kun fantasien som setter grenser for hvilke typer tekster man kan produsere i en wiki. Man kan skrive alt fra et leserinnlegg, en oppskrift, en artikkel og mye mer.

3 Metode

I dette kapittelet skal jeg presentere hvilke metoder jeg har brukt for å innhente informasjon, og begrunne mine valg av forskningsmetoder. Videre skal jeg definere hva som er uttrykk for motivasjon med tanke på skriving som prosess. Jeg skal diskutere hvordan man kan dokumentere motivasjon hos elevene og lete etter kjennetegn på motivasjon. Jeg kommer også til å presentere utvalget av informanter og beskrive gjennomføringen av forskningen min. Avslutningsvis kommer jeg til å diskutere forskningens etiske betraktninger, validitet og reliabilitet.

Studien er forankret i sosialkonstruktivismens vitenskapsteori. Sosialkonstruktivisme bygger på at kunnskaper er konstruert og subjektiv. Sosialkonstruktivismen tar et oppgjør med idealet om at all forskning skal være objektive observasjoner. Det handler om menneskers virkelighetsforståelse, at individer selv skaper kunnskap, og at denne kunnskapen konstrueres i sammenheng med andre mennesker i en kontekst.

3.1 Kvalitativ studie

Denne studien er en kvalitativ studie. Et kvalitativt forskningsprosjekt ønsker å gå i dybden av et relativt smalt område. Den som forsker ønsker å fokusere på menneskers handlinger i en naturlig kontekst (Postholm, 2010). En slik type forskning blir farget av forskerens teoretiske ståsted, i tillegg til at forskerens opplevelser og erfaringer i forskningen påvirker arbeidet. Mens en kvantitativ studie ønsker å forske i bredden og undersøke mange enheter, vil en kvalitativ studie ha få informanter og heller ha dybde i forskningen. Deltakende observasjon, ustrukturert intervju og kvalitativ analyse av tekster er metoder som kjennetegner en kvalitativ studie.

Jeg valgte å studere kvalitativt fordi jeg ønsket å ha direkte kontakt med informantene og observere hvordan de oppførte seg under prosjektet de gjennomførte. I tillegg hadde jeg lyst til å gå i dybden og intervju elevene i etterkant av observasjonen fordi jeg ville høre hva elevene virkelig tenkte om prosjektet. Jeg ville også intervju elevene etter observasjonen fordi motivasjon er en indre prosess som det kan være vanskelig å observere. Derfor ville jeg sjekke om mine observasjoner av elevenes motivasjon stemte overens med svarene jeg fikk i intervjuene.

3.2 Kasusstudie

En kasusstudie tar for seg et system som er både tids- og stedbundet (Postholm, 2010). Slik forskning kan for eksempel fokusere på en hendelse, et individ, en sosial enhet eller en aktivitet. Prosjektarbeid som arbeidsmetode i skolen kan være et slikt bundet system. Et prosjektarbeid skjer innenfor et bestemt tidsrom, i mitt tilfelle startet prosjektet på mandag i 3. time og varte til fredag siste time. Prosjektarbeid foregår som oftest innenfor skolens område, noe som gjør det bundet til både tid og sted. På grunn av dette kan kasusstudium være en passende tilnærming å bruke i forskning på prosjektarbeid (Postholm, 2010).

Min studie var bundet i form av tid og sted. Jeg hadde én uke på meg til å gjennomføre prosjektet, og i tillegg var det stedbundet siden jeg bare kunne gjennomføre dette i klasserommet. Min studie bygget på observasjoner av elever i sin naturlige kontekst, og jeg ønsket et helhetlig bilde av hva som skjedde når elevene fikk skrive i wiki for første gang. For å dokumentere observasjonene mine har jeg tatt i bruk et observasjonsskjema, i tillegg til at jeg har skrevet logg. Som et supplement til observasjonen valgte jeg å intervju noen elevene i tillegg. Disse faktorene gjør at jeg kategoriserer mitt arbeid som en kasusstudie.

En av fordelene med kasusstudier er at de gir detaljerte beskrivelser av det som blir forsket på i sin naturlige kontekst. I kasusstudier beskriver man konteksten ut ifra forskerblikket og settingen. For eksempel kan det være en sosial setting som studeres. Kasusstudier gir en helhetlig beskrivelse av det som forskes på, som er målet med all kvalitativ forskning. I tillegg blir kasusstudier også beskrevet som forskning av fenomener og handlinger i hverdagslivet (Postholm, 2010).

Datainnsamlingen i en kasusstudie kan være omfattende, og studiens varighet vil avhenge av aktiviteten som blir undersøkt. De innsamlingsstrategiene som er mest hensiktsmessig å bruke er observasjon, intervju og analysing av dokumenter. Ifølge Postholms (2010) beskrivelser av kasusstudier kan jeg med sikkerhet kalle min studie for en kasusstudie. Min studie varte i 8-9 timer fordelt på fem skoledager. Kasusen jeg forsket på var en femteklasse som skulle gjennomføre et wikiprojekt for første gang, og jeg skulle se på hvordan elevene reagerte på det. Jeg tok i bruk både observasjon og intervju, i tillegg til at jeg så på tekstene som elevene skrev i prosjektet.

Kasusstudier kan bli kritisert for at gruppen eller individet det forskes på ikke nødvendigvis er representativ for en større gruppe. Det kan altså være utfordrende, og kanskje umulig å presentere funnene som generaliserbart for en større del av befolkningen. Bent Flyvbjerg tar derimot et oppgjør med oppfatningene av at resultater fra en enkel kasusstudie ikke er generaliserbar. Han hevder dette er en feiloppfatning og argumenterer for at det kan være mulig å generalisere på bakgrunn av én kasusstudie (Flyvbjerg, 2006).

3.3 Utvalg

Utvalget av informantene ble gjort veldig strategisk. Siden jeg ønsket å forske på noe så spesifikt som wiki, valgte jeg å ta kontakt med en lærer som jeg visste hadde kunnskaper og erfaring fra å bruke wiki som arbeidsmetode. Læreren var svært positiv til masterprosjektet og ble med på å gjennomføre prosjektet i sin klasse. Fordelen med å samarbeide med en lærer som hadde forkunnskaper om wiki var at hun kunne stå for selve gjennomføringen, og jeg kunne observere. Dette gjorde at jeg kunne fokusere på å delta aktivt i observasjonen, i stedet for å lede selve gjennomføringen av prosjektet og jobbe med det tekniske arbeidet som må til for å få en wikiside opp og gå.

Informantene mine var elevene i denne klassen. Gruppen bestod av 13 elever på 5.trinn, derav sju jenter og seks gutter. Skolen var en relativt liten skole med elever fra 1.-7.trinn. Under gjennomføringen av prosjektet observerte jeg disse 13 elevene i arbeidet med wiki. I etterkant intervjuet jeg tre av elevene. Grunnen til at jeg valgte akkurat de elevene var for å få et bredt spekter av elevtyper i intervjuene. Jeg valgte å intervjuere elever som hadde forskjellige kvaliteter og utfordringer når det kommer til skolearbeid. På bakgrunn av observasjonene jeg hadde gjort i klasserommet ble det tydelig for meg hvem som kunne være interessante å intervjuere. I denne teksten har jeg valgt å kalle intervjuobjektene for Andreas, Brede og Camilla. Navnene er helt tilfeldig og representerer de tre første bokstavene i alfabetet.

Etterhvert som jeg tilbragte tid sammen med informantene mine fant jeg ut at de var over gjennomsnittet interessert i å bruke datamaskin. Alle i klassen hadde mer eller mindre et ganske nært forhold til bruk av PC, og de fleste nevnte Roblox og Fortnite (dataspill) som sine fritidsinteresser. Dette gjorde at de kom fort inn i det tekniske arbeidet med wikien, og jeg hadde på følelsen av at flere av elevene kunne mer om bruk av datamaskin enn det jeg kunne selv. Både under gjennomføringen og sett i etterkant mener jeg at dette var et godt og nyttig utvalg av informanter.

3.4 Kjennetegn på motivasjon hos elever

I dette prosjektet har jeg forsket på om bruk av wikiprojekt kan være med på påvirke elevenes motivasjon for skriving. For å finne ut av dette var jeg nødt til å definere ulike uttrykk for motivasjon, og finne en måte å dokumentere motivasjon på. Jeg observerte elever på 5. trinn da de utførte et wikiprojekt og intervjuet dem i etterkant. Før jeg observerte elevene utviklet jeg et observasjonsskjema som jeg tok i bruk. På skjemaet noterte jeg ned mine observasjoner og min umiddelbare tolkning av elevenes motivasjon. På forhånd var jeg nødt til å definere hva jeg var ute etter da jeg lette etter uttrykk for motivasjon hos elevene.

Grunnen til at jeg må definere ulike uttrykk for motivasjon er fordi motivasjon først og fremst er en indre opplevelse og en kognitiv prosess som man ikke kan studere direkte. Det er vanskelig å definere forskjellige uttrykk for motivasjon som er generaliserbart for alle elever. Noen elever er kanskje mest motivert når de sitter i ro og arbeider, uten å lage et eneste ansiktsuttrykk eller si noe som helst. Enkelte uttrykker at de er motivert bare av at de sitter stille og skriver i 15 minutter i strekk. Andre elever er mest motivert når de snakker masse med medelever og lærere, og kanskje viser de interesse og engasjement ved å spørre om tips og råd under prosjektet. Noen ganger kan det være lett å observere motivasjon hos elevene, som for eksempel hvis noen sier rett ut at de elsker å arbeide med wikiprojekt. Det var vanskelig å observere hvert eneste uttrykk for motivasjon hos alle elevene kun ved å observere dem, og derfor valgte jeg også å intervju noen av elevene i etterkant.

Ut ifra egne erfaringer i skolen, både som elev, vikarlærer og praksisstudent, og ulike motivasjonsteorier, kan jeg utvikle noen punkter i mitt observasjonsskjema som kjennetegner motivasjon. Jeg mener at det går an å observere elevenes interesse og engasjement for arbeidet, og om elevene er konsentrert. Elevenes interesse, engasjement og konsentrasjon kan kobles opp mot motivasjon. Elever som er interessert og engasjert viser det med å for eksempel rekke opp hånda for veiledning eller hjelp, ha faglige relevante diskusjoner med medelever eller arbeide med prosjektet uoppfordret. Konsentrerte elever lar seg ikke påvirke av småprat som ikke har noe med skolearbeidet å gjøre, og vier all sin oppmerksomhet til prosjektet. Deci og Moller (2005), Ryan og Deci (2009) og Kuvaas (2005) er alle enige om at elevenes interesse og engasjement innenfor et tema kan regnes som uttrykk for motivasjon.

I observasjonsskjemaet mitt valgte jeg å ha med følgende tre punkter: interesse, engasjement og konsentrasjon. Formålet med observasjonsskjemaet var at jeg enkelt og greit kunne skrive

ned interessante observasjoner, og komme med min umiddelbare tolkning av situasjonen rett etterpå. Jeg valgte også å skille mellom tegn på indre og ytre motivasjon i skjemaet mitt for å prøve å kategorisere de ulike uttrykkene for motivasjon. Her er observasjonsskjemaet jeg tok i bruk:

Hva skal jeg se etter (motivasjon):		
<ul style="list-style-type: none"> • Interesse • Engasjement • Konsentrasjon 		
Observasjon	Umiddelbar tolkning	Indre/ytre motivasjon

I tekstene som elevene produserte var det også mulig å finne spor av motivasjon. Siden jeg var på utkikk etter elevenes motivasjon for skriving, kunne jeg se på elevtekstene og vurdere om elevene var motiverte under skrivearbeidet eller ikke. I dette arbeidet var det viktig at jeg var oppmerksom på hvilket nivå hver enkelt elev lå på fra før. Dersom en elev som i utgangspunktet har mange utfordringer når det kommer til skriftlig arbeid klarer å skrive en god og utfyllende tekst, vil jeg si at eleven har vært motivert. Elevenes motivasjon for skriving kommer tydelig fram gjennom deres skriftlige arbeid. Interesse og engasjement i teksten kommer til syne hvis elevene produserer en tekst der de har brukt sin fantasi og kreativitet. Tekst som er produsert av en motivert elev er ofte utfyllende, inneholder skildringer og har med relevant informasjon om temaet.

3.5 Observasjon

Observasjon som datainnsamlingsstrategi i kvalitativ forskning går ut på at observatøren følger strømmen av naturlige handlinger i den settingen som forskeren observerer (Postholm, 2010). Før forskningen starter har observatøren et bredt eller vidt fokus for sine observasjoner, men han eller hun vil likevel ha en klar formening om hva som skal forskes på. I kasstudier kan en hendelse, et program eller en aktivitet være fokus for forskningen. Ifølge Postholm (2010) kan for eksempel observatøren ha som mål å finne ut hvordan en

undervisningsmetode blir innført i en klasse steg for steg (Postholm, 2010). Dette kan minne om mitt prosjekt der jeg observerte elevene under gjennomførelsen av et wikiprosjekt.

Elevene fikk på forhånd vite hvordan jeg skulle opptre under prosjektet, noe som gjorde at de var forberedt på hvilken rolle jeg skulle ha i klasserommet, og at de ble klar over hvordan de kunne forholde seg til meg. Jeg valgte å være en deltakende observatør i klasserommet. En deltakende observatør deltar i de sosiale prosessene som forskes på. Under observasjonen ønsket jeg å kunne veilede elevene og snakke med dem om prosjektet. Grunnen til at jeg ønsket å snakke med elevene var fordi jeg skulle prøve å observere elevenes motivasjon, noe som er vanskelig å få til ved å kun se på elevene fra avstand. Jeg tenkte at å kunne snakke med elevene ville være med på å bekrefte eller avkrefte det som kom frem gjennom observasjonen.

En generell kritikk rettet mot deltakende observasjon er at observatørens rolle kan være med på å påvirke de prosessene som studeres. Denne påvirkningen kan være vanskelig å måle og den kan være med på å påvirke utfallet av observasjonens resultat. Kritikken mot deltakende observasjon kommer fra et vitenskapsteoretisk ståsted som er nærmere positivismen.

Sosialkonstruktivismen sier derimot at all menneskelig interaksjon påvirker. Mine tanker er at man påvirker menneskene rundt oss hele tiden, uten at dette burde sees på som noe negativt. I dette tilfellet vekslet jeg mellom å ha et overblikk og å engasjere meg i hendelser på mikronivå. Jeg fungerte som en blanding mellom assistent og ren observatør. Dette gjorde at jeg påvirket elevene i den grad at jeg hjalp dem hvis de lurte på noe og veiledet dem gjennom prosjektet. Jeg fikk raskt god kontakt med elevene og allerede etter et par timer tok de kontakt med meg som om jeg var på lik linje med læreren deres. I etterkant av prosjektet fortalte læreren at elevene ikke oppførte seg noe annerledes bare på grunn av at det var noen ukjente til stede.

3.6 Intervju

Det finnes flere ulike former for intervju som kan gjøre nytte for seg i forskningsarbeid. I dette forskningsprosjektet valgte jeg å gjennomføre et semistrukturert, eller halvstrukturert intervju. Det som kjennetegner et halvstrukturert intervju er at spørsmålsformuleringen ikke er helt nøyaktig skrevet ned (Postholm, 2010). Forskeren har på forhånd skrevet ned noen spørsmål i stikkordsform, eller beskrivelser som han eller hun skal ta utgangspunkt i. Grunnen til at jeg valgte å bruke et halvstrukturert intervju var fordi det var et par spørsmål jeg ønsket å

stille alle tre elevene jeg intervjuet, samtidig som at jeg var interessert i å spinne videre på hva den enkelte elev hadde å si. Jeg var først og fremst ute etter å la elevene snakke så mye som mulig, og heller lede de litt inn på det temaet jeg ville at de skulle snakke om.

På forhånd formulerte jeg en intervjuguide. Her var det noen spørsmål i stikkordsform, i tillegg til at det sto hva jeg ønsket å få svar på hos eleven. Ble elevene motivert av wikiprojektet? I så fall, hva gjorde at de ble motivert? Var det indre eller ytre motivasjon som kom til uttrykk ved gjennomføringen av prosjektet? Dette var spørsmål som jeg var ute etter å få svar på. Jeg spurte ikke elevene direkte, men prøvde å få de til å snakke om dette selv.

Jeg valgte å intervju tre elever i klassen etter at vi hadde gjennomført wikiprojektet. Som jeg tidligere har nevnt var dette elever med ganske forskjellige utgangspunkt for prosjektet. Postholm (2010) skriver at *«kvalitativ forskning hviler på den forutsetning at alle, også de som verken kan skrive eller regne, er bærere av livsvisdom»*. Dette er også en av grunnene til at jeg valgte å intervju såpass forskjellige elever. Jeg synes det var interessant å se på hvordan alle elevene i klassen responderte til prosjektet, og hvordan de tre forskjellige elevene svarte i intervjuene. Grunnen til at jeg ikke har valgt å intervju læreren er fordi vi har hatt mange andre type samtaler som feltsamtaler, planlegging og samtaler i forkant og etterkant av gjennomføringen. Læreren i denne klassen har hjulpet med mye og jeg fikk gjort avklaringer og har fått kunnskap om elevgruppen i forkant av prosjektet.

I etterkant av prosjektet og elevintervjuene er jeg noe kritisk til noen av spørsmålene i intervjuguiden og oppfølgingsspørsmålene jeg stilte. Jeg prøvde å ikke stille de for mange ja/nei-spørsmål, men under transkriberingen av intervjuene ser jeg imidlertid at det ble stilt noen slike spørsmål. På grunn av at elevene ikke bestandig klarte å snakke fritt om temaet, opplevde jeg at det var noe utfordrende å intervju femteklassingene. Noen ganger visste de ikke helt hvordan de skulle formulere seg, noe som førte til at jeg stilte spørsmålet mitt på en litt annen måte for å gjøre det lettere for eleven å svare. Dette er noe man kan forvente hvis elevene bare går på femte trinn.

3.7 Gjennomføring av studien

Beskrivelse av wikiprosjektet

Dette wikiprosjektet gikk ut på at elevene skulle få lage sitt eget fiktive lokalsamfunn. Elevene fikk hver sin karakter som de skulle skrive om, og felles for disse karakterene var at de alle gikk i samme klasse på skolen i lokalsamfunnet. I tillegg til å skrive om sin egen karakter skulle elevene også skrive om andre personer, hendelser og steder i dette lokalsamfunnet. Hva lokalsamfunnet skulle inneholde var det elevene som fikk bestemme, noe som endte med at de skrev tekster om blant annet et hundetreningssenter, en svømmehall og en ungdomsklubb.

I tillegg til å skrive faktatekster om karakterene sine og andre deler av lokalsamfunnet, fikk elevene frie tøyler til å skrive innenfor hvilken som helst sjanger. Dette gjorde at de for eksempel produserte restaurantmenyer, en ingrediensliste og skrev fortellinger. I tillegg til å skrive tekster fikk de også legge til passende bilder og lage hyperlenker. Hyperlenker er lenker man kan trykke på for å komme inn på en annen side i wikien, noe som de fleste er kjent med via Wikipedia.

Wikiprosjektet ble gjennomført i en 5.klasse på en liten 1-7 skole. I klassen var det 13 elever som hadde de fleste øktene sine i et helt vanlig og tradisjonelt klasserom. Elevene satt to og to, og klasserommet var utstyrt med whiteboard og prosjektor. Skolen hadde ikke datamaskiner nok til alle elevene på skolen, og derfor måtte dataskapet bookes om man skulle bruke PC i undervisningen.

På forhånd fikk elevene litt informasjon om at jeg skulle komme på besøk. De fikk ikke vite for mye, fordi læreren ville at selve handlingen i prosjektet skulle være en overraskelse, men de fikk en kort innføring i hva en wiki er. Læreren snakket med elevene om hva en wiki går ut på og hva som finnes i en wiki, som for eksempel historikksiden, redigeringsiden og at det er en eller flere administratorer. Hun brukte Wikipedia som et eksempel, noe som elevene visste mye om fra før. Denne 5.klassen hadde gode digitale kunnskaper fra før, og hun regnet med at det ikke ville ta lang tid før de klarte å sette seg inn i det tekniske.

I det følgende skal jeg vise hvordan prosjektet foregikk og oppleggets struktur. Jeg vil få fram når observasjonene skjedde, hva slags typer aktiviteter som ble observert og når intervjuene skjedde. Dette vil gi et klarere bilde på hvordan gjennomførelsen av wikiprosjektet foregikk.

Første økt (mandag kl. 12:00 – 13:00 og 13:15 – 14:15)

Første gang jeg møtte klassen hadde vi en kort «bli-kjent-runde» slik at jeg fikk vite litt om elevene og hvem de var. Her ble jeg oppmerksom på at det var spesielt én ting som gikk igjen, dataspill. Nesten alle nevnte at de spilte Roblox, som jeg aldri hadde hørt om før, og dataspillsensasjonen Fortnite. Etter «bli-kjent-runden» startet læreren deres med å snakke om samskriving og hva som er viktig å tenke på når man skal skrive en tekst sammen med noen. Elevene fikk først tenke selv og deretter diskutere to og to om hva som er viktig å tenke på. Her kom det mange gode forslag. Videre fikk elevene vite at de skulle lage en wiki om et lokalsamfunn som de skulle finne på. Da fikk de først i oppgave å komme med forslag på hva lokalsamfunnet kunne bestå av. Det kom mange gode forslag som matbutikker, idrettsanlegg, restauranter og mye mer. Etter det fikk elevene også i oppgave om å finne navn på skolen og lokalsamfunnet, og de ble enige om at skolen skulle ha samme navn som samfunnet. Forslaget som ble stemt frem var «Solby». I etterkant av første økt med wikiprosjektet var det generelle inntrykket at det var en sammensatt, flink og rolig klasse, med et par elever som kunne lage noe uro.

Andre økt (tirsdag kl. 12:00 – 13:30)

Den andre økten startet med at hver elev fikk hvert sitt skjema. På dette skjemaet var det et bilde av et barn, og alle elevene fikk forskjellige bilder på skjemaet. Bildene ble forøvrig hentet via Googles innstilling «merket for gjenbruk». Disse barna skulle bli elevenes personlige karakter til wikien om lokalsamfunnet Solby. Guttene fikk bilder av gutter, og jentene fikk bilder av jenter. Elevene måtte finne navn til sin karakter som de skrev ned på skjemaet, i tillegg til at de skulle fylle inn informasjon om familien til karakterene, og hva karakterene deres likte å gjøre på fritiden. Elevene ble også oppfordret til å begynne å skrive en tekst på skjemaet sitt som de senere fikk skrive inn i wikien.

Tredje økt (onsdag kl. 10:15 – 11:15 og 12:00 – 13:00)

Før denne økten hadde læreren opprettet wikisiden og laget hovedsiden. På denne hovedsiden var det et bilde av skolen, og en kort beskrivelse av lokalsamfunnet. I denne beskrivelsen hadde hun laget hyperlenker som elevene kunne trykke seg inn på. Disse sidene var tomme og meningen var at elevene skulle skrive på sidene. Hun hadde også laget en liste med karakterene til elevene, og laget lenker til disse.

Økten startet med at læreren viste elevene hvordan de skulle redigere wikien, skrive tekster, legge til bilder og lage hyperlenker. Dette gikk ganske fort, og elevene brukte ikke lang tid på å skjønne det. Deretter hentet elevene hver sin datamaskin og begynte å skrive på wikien om sin karakter. Elevene kom fort i gang, ingen hadde problemer med det tekniske og det meste fungerte slik det skulle, med unntak av noen som hadde problemer med å legge til bilder. Både jeg og læreren gikk rundt for å hjelpe til og veilede elevene.

Fjerde økt (torsdag kl. 12:00 – 13:00)

Formålet med denne økten var at elevene skulle skrive så mye som mulig. Før de hentet datamaskinene fikk de beskjed om at det viktigste var å få produsert tekst, og at de kunne vente med å legge til bilder. Elevene fikk skrevet mye til tross for at de bare hadde én time til rådighet denne dagen. Samtidig som elevene skrev gikk jeg rundt og veiledet elevene, noe de satt pris på. De fleste hadde god kontroll, mens noen hadde lyst på litt tips og inspirasjon til hva de skulle skrive om.

Femte og siste økt (fredag kl. 08:30 – 10:00)

Etter morgenhilsenen og at læreren gikk gjennom dagen med elevene sa jeg noen ord om hva som skulle skje etter timen. I forkant av prosjektet hadde jeg fått tillatelse til å intervju noen av elevene, og klassen visste at noen av dem kom til å bli spurt. Likevel var de også klar over at de ikke var nødt til å være med på intervjuet om de ikke hadde lyst. Elevene fikk også denne timen beskjed om at de skulle fokusere på å skrive tekstene framfor å bruke tid på bilder, siden det var siste økt. Etter dette hentet elevene hver sin datamaskin og gikk i gang med skrivingen. Mens elevene skrev gikk jeg bort til tre av elevene og spurte om de ville være med på intervju, og alle hadde lyst til å være med.

3.8 Etiske betraktninger

Når man forsker med barn er det en rekke etiske betraktninger man må gjøre. De nasjonale forskningsetiske komiteene er en etat knyttet til Kunnskapsdepartementet (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2015). De forskningsetiske komiteene kommer med råd når man møter forskningsetiske utfordringer i forskningsprosjekt. På nettsiden deres, etikkom.no, skriver de blant annet om forskning med barn.

Barns deltakelse i samfunnsvitenskapelig forskning omtales i Forskningsetisk komite for humaniora og samfunnsfag sine forskningsetiske retningslinjer, punkt 12: Barns krav på beskyttelse. Her fastslås på den ene siden at forskning om barn og deres liv og levekår er verdifull og viktig, og at barn og unge er sentrale bidragsyttere her. På den andre siden understreker retningslinjene at barn og unge kan trenge beskyttelse som deltakere i forskning, og at metode og innhold i forskningen må tilpasses barns alder og individuelle situasjon. Med andre ord er forholdet mellom barns kompetanse og sårbarhet sentralt for de etiske vurderingene (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2009).

Ved denne typen forskning som innebærer blant annet relasjoner til elever og innsamling av personopplysninger er det flere etiske betraktninger man må ta hensyn til. Etikk går ut på å bry seg om de man er sammen med, og at man tar hensyn til deres tanker og følelser. I en intervjusammenheng kan man møte mennesker som er konfliktsky og som er i vanskelige livssituasjoner. I slike sammenhenger kan det oppstå en hårfin balanse mellom den forskende og den mer terapeutiske samtalen. Derfor bør intervjuerens rolle oppklares på forhånd, slik at informanten vet hva intervjuet skal dreie seg om. I løpet av et intervju kan det hende at informanten opplever engstelse, og da er det intervjueren sitt ansvar å opptre beroligende og støttende (Krogtoft & Sjøvoll, 2018).

Bruk av lydopptaker kan være med på å identifisere de som blir intervjuet, og siden lydopptaker skulle brukes i intervjuene i forskningsprosjektet måtte jeg melde ifra og søke om tillatelse fra NSD, Norsk senter for forskningsdata. I søknaden måtte jeg blant annet legge ved en intervjuguide, informere om utvalg og behandling av personopplysninger, og komme med en prosjektbeskrivelse. I tillegg til dette måtte jeg også innhente samtykke fra foresatte siden elevene var under 16 år. Dette ble gjort gjennom et informasjonsskriv som læreren i klassen delte ut en uke før gjennomføringen av prosjektet. Elevene tok med informasjonsskrivet hjem og fikk underskrift fra foresatte, og tok skrivet med på skolen for innsamling. I

informasjonsskrivet ble prosjektet beskrevet slik at foresatte og elever skulle få en god forståelse av hva som skulle skje og hva elevene skulle gjøre den uken.

3.9 Reliabilitet og validitet

En av de største utfordringene med masterprosjektet er at jeg har prøvd å observere en kognitiv prosess, motivasjon. Hvordan kan man egentlig vite at observasjonene er til å stole på, og om det stemmer overens med det som foregår inni hodet på eleven? På grunn av dette valgte jeg å supplere med intervju. Jeg intervjuet bare tre elever, så jeg kan uansett ikke være sikker på at alle observasjonene av alle elevene stemte med det som foregikk inni hodene deres. For eksempel er det ikke sikkert at det jeg observerte og tolket som konsentrasjon hos elevene, virkelig var konsentrasjon. Jeg gjorde mine tolkninger basert på en oppfatning av at dersom en elev sitter stille og skriver, uten å bli påvirket av det som skjer rundt han eller henne, så er eleven konsentrert. Likevel kan elever opptre konsentrerte på forskjellige måter. Uansett vil jeg si at prosjektets reliabilitet er høy siden jeg fikk testet ut mine observasjoner gjennom elevintervjuene.

Kvale og Brinkmann forklarer at validitet handler om at metoden man benytter seg av er egnet for å gjennomføre undersøkelsen (Kvale & Brinkmann, 2012). Validitet handler om dataene man har samlet er relevant og svarer på forskningsspørsmålet. Jeg vil si at både observasjon og intervju er metoder som er godt egnet til å få svar på min problemstilling og mitt forskningsspørsmål. Om funnene er generaliserbar for resten av norske skoleelever kan diskuteres, men de er uansett valid for den femteklassen jeg forsket på. Jeg forsket på en helt normal og gjennomsnittlig femteklasse, og derfor mener jeg at også flere klasser kan dra nytte av å gjennomføre et slikt prosjekt.

4 Analyse

I dette kapittelet skal jeg fokusere på å analysere datamaterialet. Jeg skal nå presentere funnene, noe jeg har valgt å gjøre stegvis. Først skal jeg beskrive og systematisere datamaterialet, og forklare hvilke tema som går igjen. Deretter skal jeg beskrive funnene og tolke de i lys av motivasjonsteorier. I neste kapittel vil jeg drøfte hva disse funnene betyr i en videre forstand, og trekke inn problemstillingen og forskningsspørsmålet mitt.

4.1 Generelle inntrykk

I etterkant av gjennomførelsen satt jeg igjen med utrolig mange inntrykk og observasjoner fra wikiprosjektet, og noen av disse inntrykkene var ikke alltid like enkel å tolke og kategorisere. Observasjonsskjemaet og feltnotatene mine kom godt til nytte, og sammen med de transkriberte intervjuene gjorde de det lettere for meg å se hvilke motivasjonsrelaterte tema som gikk igjen underveis i prosjektet. Helhetsinntrykket mitt i etterkant var at klassen generelt viste engasjement og interesse over prosjektet, og at de opptrådte konsentrerte og arbeidsvillige.

Allerede i oppstartfasen virket elevene interessert i arbeidet, og jeg har notert ned flere observasjoner som kan tyde på at elevene hadde lyst til å komme i gang med arbeidet. Her er noe av det jeg noterte ned fra første økt:

Mandag kl. 12:20: Brede blir spurt om hva som er viktig å tenke på når man skal skrive i en wiki. Han svarer at «det er noen som skal se hva jeg skriver, så jeg kan ikke skrive tull, for da sletter de det og kaster det i internettsølp!»

Mandag kl. 14.14: Brede går bort til læreren etter timen for å snakke om prosjektet.

I det første utdraget refererer brede til historikksiden i wikien, der administratorene kan se hvem som har gjort endringer og hvem som har skrevet de forskjellige tekstene i wikien. I norsktimen før denne økten gikk læreren deres gjennom hva en wiki er, og brukte Wikipedia som eksempel på hva en wiki kan være. Her fulgte Brede godt med, og husket at det finnes administratorer som kan fjerne tekstene man har skrevet. Samme elev tar etter første økt initiativ til å snakke med læreren om wikien de skal lage.

Mandag kl. 13:30: Camilla rekker tidlig opp hånda og spør hva lokalsamfunnet skal hete og har tydelig lyst til å komme i gang med arbeidet. Hun er svært ivrig med navneforslag og kommer også med det forslaget som fikk flest stemmer under avstemningen for hva lokalsamfunnet skal hete.

Her viser en av elevene engasjement da hun i en tidlig fase av prosjektet drar i gang resten for å finne et navn til lokalsamfunnet. Det var tydelig at hun var engasjert og interessert i prosjektet allerede i første økt. I løpet av prosjektet ga flere av elevene uttrykk for at de likte å arbeide med prosjektet, dette kommer tydelig fra i observasjonsskjemaet:

Tirsdag kl. 12:20: Alle elevene i klassen er konsentrert, sitter stille og jobber med prosjektet i flere minutter.

Onsdag kl. 13:00: Åtte av elevene vil ikke avslutte når det er friminutt. De får flere beskjeder, men sier at de vil fortsette å jobbe med wikien selv om det er friminutt.

Torsdag før timen: Andreas forteller at han har vist wikien til foreldrene, og viser stolt frem at pappaen hans har vært inne på wikien og skrevet litt.

Fredag kl. 08:30: Brede: «Yes, skal vi jobbe med wikien nå? Da skal jeg skrive om tacorestauranten!»

Jeg mener at elevene uttrykte en høy grad av konsentrasjon gjennom hele prosjektuka. Som skjemaet viser jobbet alle elevene i klassen med oppgavene sine over lengre tid uten at de ble avbrutt. Dette hendte flere ganger, og noen av dem virket helt oppslukte, spesielt en av elevene som satt i nesten en hel time der hun kun skrev i wikien. Også elevenes engasjement og interesse for arbeidet ble observert gjennom prosjektet. Andreas viste så mye interesse for wikien at han stolt viste den til de hjemme. Flere ganger kom elevene bort til meg og læreren deres i friminuttet og spurte oss om wikiprosjektet, og snakket utelukkende positivt om det. I tillegg hendte det at vi nærmest måtte jage elevene ut av klasserommet etter timen fordi de ønsket å skrive eller legge til bilder i wikien. Ut ifra disse eksemplene kan man se at elevene uttrykte glede over å jobbe med prosjektet.

4.2 Systematisering og tolkning av funn

4.2.1 Datamaskin

Analysen av observasjonsskjemaet, feltnotatene og transkripsjonen av intervjuene viser flere tema som går igjen. Det mest synlige temaet som går igjen i både observasjonsskjemaet og intervjuene er bruken av datamaskin. Elevene nevner ved flere anledninger at bruk av datamaskin var givende og gøy, og at dette var en viktig faktor for at de likte prosjektet. Allerede tidlig i prosjektet, før elevene hadde begynt å bruke PC, uttrykte elevene at de likte å bruke datamaskin i undervisningen.

Tirsdag kl. 13:10: Læreren opplyser elevene om at de skal få bruke datamaskin i resten av norsktimene denne uken.

Andreas: «Yes, da blir det mye data!»

Tirsdag kl. 13:20: Camilla: «Skal vi få bruke datamaskin i hver time?»

Lasse: «I norsktimene ja!»

Camilla: «Yees!»

I intervjuene kommer det også tydelig fram at bruk av datamaskin var en viktig faktor for at elevene likte å jobbe med wiki. I et intervju uttrykte Andreas flere ganger at han likte å bruke PC i undervisningen. Andreas var flink med data og hjalp læreren ofte. I løpet av prosjektuka hendte det flere ganger at Andreas måtte komme fram og hjelpe læreren hvis det var tekniske problemer. Her er et utdrag fra intervjuet, der jeg refererer til med selv som «Lasse»:

Lasse: Var det noe spesielt du likte med det (prosjektet)?

Andreas: Eeh, for jeg liker ganske mye data og sånn. Og så er jeg flink på data også [...]

Lasse: Hvis du sammenligner dette med en vanlig skriveoppgave som skal skrives i boka di, vil du si at dette gjorde at du fikk mer eller mindre lyst til å skrive tekster, enn hvis du skulle skrive det i boka di?

Andreas: Mye mer.

Lasse: Hvorfor det?

Andreas: Hmm, fordi på data er det litt kulere enn å skrive i boka på grunn av der har man jo.. hvis man holder så hardt på blyanten så kan man jo få litt vondt i hånda. Og man kan jo ikke akkurat få vondt i hendene av å skrive på dataen.

Lasse: Ja, ikke sant. Godt poeng.

En av de andre elevene som jeg intervjuet var Brede. Jeg visste at denne eleven likte prosjektet godt, og at han skrev mye forskjellig i wikien selv om han av og til kunne ha konsentrasjonsvansker. I intervjuet snakket han mye om å bruke datamaskin:

- Lasse: Hvorfor var det gøy (wikiprosjektet)?
- Brede: Nei for man kunne skrive det man følte for da. Og at jeg elsker å bruke data.
- Lasse: Okei, så du liker å bruke data når du skal gjøre ting på skolen og sånt?
- Brede: Ja [...]
- Lasse: Fikk du lyst å skrive tekster av å jobbe med wikien?
- Brede: Ja. Det som er, er at jeg liker godt å være på PC.
- Lasse: Så det var hovedårsaken til at du fikk lyst å skrive tekster?
- Brede: Ja. Det som er så gøy med PC er at man kan gjøre sånt. Skrive og sånn [...]
- Lasse: Så hvis du sammenligner dette med å skrive en vanlig oppgave i boka di, hva synes du er artigst da?
- Brede: Hehe, så klart dette. Jeg liker å skrive på PC [...]
- Lasse: Så det som gjorde deg mest motivert til å jobbe med prosjektet var at dere fikk bruke datamaskin?
- Brede: Ja, og liksom det å ha en egen wikiside er ganske kult.

Den tredje og siste eleven jeg intervjuet var Camilla. Hun nevnte også bruk av datamaskin i intervjuet:

- Lasse: Hva synes du om å skrive i wiki?
- Camilla: Ehm, det er veldig morsomt, fordi man kan skrive på PC og så kan man se hva andre har skrevet og sånt, og det er veldig morsomt.

Det kom ikke som noe overraskelse at elevene uttrykte glede over å få bruke datamaskin under prosjektet. Før vi startet med prosjektet kom det fram at så og si alle elevene regnet dataspill for å være en av sine fritidsinteresser. I løpet av prosjektuken fikk jeg også vite at de ikke hadde så mange datamaskiner tilgjengelig, og at elevene ikke var like vant til å bruke datamaskin i undervisningen som det mange andre er. Dette gjorde at bruk av PC på skolen ble noe litt utenom det vanlige, og at det kanskje var ekstra spennende.

Ut ifra intervjuene og observasjonene mener jeg at bruk av datamaskin gjorde elevene motiverte til å skrive i wikien. Det var flere elever som tidlig lurte på om de skulle skrive på

datamaskin og jublet da de fikk det bekreftet. Data var noe som interesserte de fleste i klassen, og deres kompetanse innenfor det teknologiske kan ha hatt stor betydning for motivasjonen deres. For å utvikle indre motivasjon forklarer Skaalvik og Skaalvik (2015) at elevenes tre grunnleggende psykologiske behov i skolen, behov for kompetanse, selvbestemmelse og tilhørighet, er nødvendig. Med kjennskap til dette vil jeg si at elevenes kompetanse innenfor datamaskin absolutt hadde noe å si for motivasjonen deres. I mine øyne er dette ikke så rart, fordi man som regel er interessert og engasjert i det man er god på.

Jeg tolker bruk av datamaskin som positivt for elevenes mestringsforventning og faglige selvvurdering. Ifølge Skaalvik og Skaalviks (2015) kan både mestringsforventning og faglig selvvurdering være med på å øke elevenes motivasjon. Elevene hadde god kjennskap til datamaskin og de visste hvordan de skulle håndtere dette verktøyet. Dette kan ha vært med på å skape forventninger hos elevene om at de kunne klare oppgaven de sto overfor. Elevenes faglige selvvurdering skjer også på grunnlag av tidligere erfaringer. Denne vurderingen gjør elevene for å kartlegge kunnskapene sine innenfor et bestemt område. I dette tilfellet kunne elevene tenke at de hadde gode kunnskaper innenfor feltet, og dermed bli mer motivert for å gjennomføre prosjektet.

Skaalvik og Skaalvik (2015) forklarer i sin teori om motivasjon for skolearbeid at høy mestringsforventning kan påvirke elevenes selvverd i positiv retning. I arbeidet med wiki fikk elevene jobbe med datamaskin, noe som førte til at elevene fikk en mestringsfølelse. Dersom elevene får kjenne på mestringsfølelse og forventer at de skal klare en oppgave, vil elevene i større grad sette verd på seg selv og tenke positivt om seg selv. Hvis en elev ikke opplever mestringsfølelse i stor nok grad, kan det føre til at elevene yter lav innsats i skolearbeidet for å skjule de faglige problemene og beskytte selvverdet. Ut ifra mitt datamateriale kan man si at wikiprosjektet ikke ble opplevd som truende for elevenes selvverd, og at det på denne måten også virket motiverende.

4.2.2 Innholdet i wikien

Det neste funnet handler om selve innholdet i wikien. I wikien kunne elevene selv bestemme hva de skulle skrive om. Det var elevene som fikk bestemme navn på karakterene sine, navnet på lokalsamfunnet og skolen, karakterenes interesser og hva lokalsamfunnet skulle inneholde. Dette gjorde at elevene fikk brukt sin kreativitet i skrivearbeidet. I tillegg til dette kunne de også skrive om ting som var inspirert fra deres egne liv. Jeg opplevde at mange brukte sitt

eget liv som en slags mal for sin karakter, i tillegg til at de fylte på med enkelte egenskaper og interesser som de diktet opp.

En av elevene jeg intervjuet, Brede, ble tydelig engasjert og interessert i arbeidet da han fikk lov til å velge selv hva han ville skrive om. Her er to av mine observasjoner som ble notert ned tidlig i prosjektet:

Mandag kl. 14:15: Brede går bort til læreren før friminuttet for å snakke om prosjektet. Han forteller hva han planlegger å skrive om, og virker veldig interessert i prosjektet. Han ønsker også å føye til noe mer på listen over hva lokalsamfunnet burde inneholde.

Tirsdag kl. 12:30: Brede henvender seg ofte til assistenten for å fortelle hva han skriver om på skjemaet sitt. Eleven er engasjert når han viser frem det han har skrevet, og han gjør et godt forarbeid før de skal begynne å skrive på datamaskin.

I wikien ser man tydelig at han har blitt inspirert fra sitt eget liv. På siden til hans karakter under «hobbyer og interesser» skriver han blant annet at «Han spiller fotball. Han driver med katten sin. Han gamer. Han har lært katten sin og åpne en dør. Han har en kjæreste. Han er veldig snill. Han har en venn som heter Jonas». Elevene i klassen var generelt opptatt av å skrive på siden til karakterene sine hvem som var vennene deres. Det endte med at elevene skrev ned bestevennene sine karakterer som sin egen karakters venner.

Her er et utdrag fra intervjuet med Brede:

Lasse: Jeg ser at du har lagt til en del lenker her. Hva gjorde at du valgte å skrive om akkurat dette?

Brede: Nei fordi jeg er interessert i å spille! Og jeg liker å spille fotball, og jeg liker å drive med katten min.

Lasse: Åja så gøy at dere har katt hjemme! Så du er på en måte blitt litt inspirert av ditt liv?

Brede: Ja!

Lasse: Det er bra. Her har du også lagt til en venn.

Brede: Det er *medelev* sin karakter.

Lasse: Så du har lagt til en venn som du er god venn med i virkeligheten også?

- Brede: På ekte ja!
- Lasse: Og her har du skrevet at karakteren din har kjæreste...
- Brede: *Bryter inn* Ja men det er.. det har jeg egentlig ikke da! Så det har jeg bare funnet på.
- Lasse: Men der har du brukt fantasien din, og det er kjempefint!

De to andre elevene jeg intervjuet nevnte også at de skrev mye om sine egne interesser, i tillegg til at de diktet opp noe. Andreas skrev blant annet om fotball, Fortnite og Roblox, som han selv var veldig interessert i. I tillegg skrev han at karakteren hans gikk på cheerleading og hadde et luftgevær, noe som var diktet opp. Camilla var en av de som skrev mest, og hun skrev også om ting hun diktet opp, samtidig som at hun fant på noe. Her er et utdrag fra intervjuene med Camilla og Andreas:

- Lasse: Er disse fritidsinteressene noe du har funnet på, eller har du blitt inspirert fra ditt liv?
- Camilla: Ehm, håndball har jeg funnet på. Men Roblox og hunder er jeg interessert i til vanlig. Katter er jeg ikke så veldig interessert i.
- Lasse: Her har du jo skrevet en god del og lagt med linker. Hvorfor valgte du å skrive om akkurat disse tingene?
- Andreas: På grunn av at jeg liker fotball, og så liker jeg å spille Fortnite og Roblox. Jeg liker ikke akkurat cheerleading og jeg går ikke på det, men. Og løping går jeg heller ikke på.
- Lasse: Så her har du brukt fantasien din når du har skrevet?
- Andreas: Ja

I tillegg til at elevene selv fikk lov til å bestemme hvilke tekster de skulle skrive fikk de også lov til å legge til hyperlenker og bilder. De fikk altså bestemme alt av innhold i wikien. Når man lager en wiki har man flere muligheter til å endre på innhold og gjøre siden unik. Dette funnet henger nok sammen med at prosjektet ble gjennomført på datamaskin, og at det gir elevene muligheten til å legge til disse detaljene. Elevene uttrykte engasjement for at de fikk bestemme alt av innhold selv, og de brukte mye tid på å finne bilder som passet og som de kunne bruke i wikien. De brukte også noe tid på å lage hyperlenker, og både Andreas og Brede nevnte dette i intervjuene.

Lasse: Hva var det som gjorde at du fikk lyst til det (å skrive i wikien)?
Andreas: Vi kunne gjøre mange forskjellige ting som å legge til lenker og bilder og sånn.

Lasse: [...] Og her har du lagt til en lenke.
Brede: Ja! Jeg likte å lage lenker. Det gjør det ekstra spennende å lage en side.

En av de tre komponentene i motivasjon ifølge Skaalvik og Skaalvik (2015) er selvbestemmelse. Jeg tolker materialet mitt dithen at det var motiverende for elevene at det var nokså frie rammer for hva de kunne skrive. Elevene uttrykte dette ved å aktivt fortelle medelever, lærere og assistenter om tekstene sine og hva de skrev om. De fikk brukt sin kreativitet til å skape tekster som handlet om noe de selv hadde bestemt, og de fleste skrev om ting som interesserte dem. Dette gjorde at elevene umiddelbart ble interesserte og engasjerte i skrivingen i wikien. Materialet viser at elevene var flinke til å finne en gylden middelvei mellom å bruke sin kreativitet og fantasi, og å bruke sitt eget liv som inspirasjon når de skulle identifisere sine karakterer.

Eccels (1983) og Wigfields (2009) teori om verdier tufter på at motivert atferd er et resultat av den verdien aktiviteten har for elevene. Da elevene selv fikk bestemme hvilke tekster de skulle skrive, valgte de å skrive om tema knyttet til deres egen identitet. Elevene uttrykte også mye glede over å få skrive om selvvalgte tema, noe man kan tolke ut ifra intervjuene og observasjonsskjemaet. Dette kan tyde på at elevene kjente på en personlig og indre verdi ved å gjennomføre denne aktiviteten. På bakgrunn av aktivitetens personlige og indre verdi for elevene tolker jeg at de ble motiverte av wikiprosjektet.

4.2.3 Samarbeid

Det ble ikke lagt føringer for hvordan elevene skulle jobbe. Det eneste de fikk beskjed om var at det var lov å samarbeide så lenge det var arbeidsro i klasserommet, og at de som ville skrive alene kunne gjøre det. Dette endte med at noen skrev to og to, enkelte skrev alene og en gruppe på fire skrev sammen. Det jeg la merke til var at elevene ikke flyttet seg noe særlig rundt i klasserommet. Det vil si at de fire som jobbet sammen satt ved siden av hverandre i utgangspunktet. De som jobbet to og to satt også sammen fra før.

Mitt inntrykk var at elevene jobbet godt sammen. Med en gang noen satt fast eller ønsket å få tips til hva de kunne skrive om, tok de kontakt med noen andre i klassen og spurte dem. Hele

klassen viste engasjement og interesse for prosjektet fordi de svært ofte henvendte seg til andre elever for å få hjelp, og spurte om hva de kunne skrive om eller hvilke bilder som passet inn. Dette er noe som går igjen i observasjonsskjemaet:

Tirsdag kl. 12:40: Med en gang noen står fast spør de andre elever om hjelp for å få forslag til hva de kan skrive om. Dette gjør at elevene kommer raskt i gang med skrivningen etter at de har stått fast.

Torsdag kl. 12:15: Elevene har gode faglige diskusjoner med hverandre. De forteller hverandre hva de har skrevet så langt og flere av elevene gir en slags respons til hverandre i form av enkle tilbakemeldinger som «Det var kult!» eller «Haha, det var morsomt».

Underveis i prosjektet opplevde jeg at det generelt var lite støy. Bortsett fra enkelte elever som var litt urolige til tider, så kom den eneste støyen fra elever som diskuterte rundt prosjektet. Dette er snakk om faglige samtaler der elevene hjalp hverandre. Et av hovedvirkemidlene deres i tekstene var humor. Dette førte naturligvis til en del latter og fnising, men dette var ikke noe jeg kategoriserte som støy eller uro. Samarbeidet med andre elever var en viktig faktor som elevene også uttrykte glede over i intervjuene. Både Camilla og Andreas nevnte dette i intervjuet:

Lasse: Du skrev jo mye sammen med tre av vennene dine i klassen. Hvordan var det å skrive sammen med dem?

Camilla: Det var morsomt å få jobbe med dem. Vi hjalp hverandre mye. Det var fint at vi fikk velge selv.

Lasse: Var det noe annet du likte med prosjektet, bortsett fra at du fikk jobbe med data?

Andreas: Hmm ja, for jeg har drevet en gang med nettside før. Men det var gøy å lage nettside med vennene i klassen.

For å utvikle indre motivasjon forklarer Skaalvik og Skaalvik (2015) at elevenes følelse tilhørighet er viktig. Under wikiprojektet fikk elevene skrive sammen med andre elever, noe som skapte et fellesskap i klasserommet. Noen skrev sammen to og to, andre jobbet i en større gruppe, og de som valgte å arbeide med tekstene alene diskuterte med hverandre selv om de

ikke nødvendigvis satt sammen. Dette skapte et positivt samhold i klassen som førte til at elevene viste stor interesse for de andre sine tekster og hjalp hverandre. I tillegg var elevene med på å skape en kollektiv wiki-verden der alle var aktive deltakere i det fiktive lokalsamfunnet. Dette kan også være med på å skape følelse av tilhørighet hos elevene, noe som har mye å si for deres motivasjon.

Skaalvik og Skaalviks teori om sosiale relasjoner handler om elevenes relasjoner til lærere og elever i klasserommet. Slike relasjoner som elevene skapte som følge av wikiprojektet tolker jeg som positivt for deres motivasjon. I klasserommet var terskelen for å spørre om hjelp lav, noe som gjorde at elevene ofte kom i kontakt med læreren, assistenter og meg selv. Den faglige støtten fra de voksne utviklet de sosiale elev-lærerrelasjonene. Dette kan ha vært med på å skape positive holdninger og økt motivasjon hos elevene.

Man kan også se at elevene har brukt humor i tekstene sine. Humor kan være et tegn på at elevene søker tilhørighet og fellesskap, siden de bruker en type humor som appellerer til andre elever i klassen. Humor er ofte internt innad i en klasse. Det er også andre som forklarer at et inkluderende klassemiljø og fellesskap har positiv innvirkning på elevenes motivasjon. Lillejord og Nordahl forklarer at samarbeid og inkludering er en viktig motivasjonsfaktor innenfor sosiokulturell tilnærming (Lillejord, Manger, & Nordahl, 2013).

4.2.4 Tidsaspektet

Mitt fjerde funn dreier seg om tidsaspektet i wikiprojektet. Temaet tid var ikke noe jeg hadde tenkt over på forhånd, men tidsaspektet ble viktig på to måter i dette prosjektet. Noe av det som kjennetegnet elevene mest i løpet av uka var at de kom raskt i gang og brukte lite tid på irrelevant snakk. I tillegg ville de gjerne sitte igjen i friminuttene for å jobbe med prosjektet eller arbeide med wikien i andre timer. Dette forteller at elevene disponerte tiden godt og var effektive i skrivearbeidet, samtidig som at de hadde lyst til å fortsette med skrivingen selv om norsktimen var over. Her er eksempler på hvordan observasjonsskjemaet dokumenterer elevenes effektivitet og vilje til å skrive mer selv om timen er ferdig:

Torsdag kl. 12:10: Elevene henter hver sin datamaskin, de kommer fort i gang og aller ser ut til å jobbe godt med teksten. Elevene diskuterer med hverandre og forteller om tekstene de holder på med.

Torsdag kl. 12:55: Brede: Skal vi fortsette med wikien etter friminuttet? Vær så snill!

Det var flere tilfeller som dette i løpet av prosjektuken, noe man kan tolke i retning av at elevene var motiverte ut ifra Skaalvik og Skaalviks (2015) teorier om mestringsforventning og målorientering. Ifølge Skaalvik og Skaalvik kan en elev med høy mestringsforventning kjennetegnes ut ifra dens utholdenhet. Under prosjektet opptrådte elevene utholdende selv når de møtte på utfordringer, noe som spesielt kan være et kjennetegn på motivasjon.

Læringsorienterte elever blir også beskrevet som utholdende, i tillegg til at elevene er interesserte i skolearbeidet, noe disse elevene var i høy grad.

På en annen side viser funnene at elevene uttrykte at de hadde for dårlig tid på å gjennomføre selve prosjektet. Elevene hadde bare én uke til rådighet, noe jeg på forhånd trodde kom til å bli litt lite. De jobbet med prosjektet et par timer om dagen, og de to første dagene brukte jeg og læreren på å forberede elevene på at de skulle skrive i wikien med datamaskin. Læreren måtte også bruke de to første dagene på å opprette siden og legge til de første hyperlenkene som elevene hadde bestemt. I intervjuene spurte jeg elevene om de fikk god nok tid til prosjektet, og da svarte alle at de skulle ønske at de hadde bedre tid. Her er et utdrag fra intervjuene der Camilla representerer de tre elevene som ble intervjuet:

Lasse: Syns du dere kunne fått lengre tid til prosjektet?

Camilla: Ja. Det kunne vart litt lengre, for eksempel i neste uke også.

Selv om elevene mente de fikk for dårlig tid til å skrive i wikien, kan man se på det som positivt. Jeg tolker det slik at tid er et uttrykk for motivasjon. Dersom en elev viser såpass mye engasjement og interesse for en aktivitet at han eller hun ønsker å jobbe mer med oppgaven, mener jeg at det er et uttrykk for motivasjon. Det er flere motivasjonsteoretikere som beskriver interesse og engasjement som en viktig faktor for indre motivasjon, blant annet Deci og Moller (2005) og Kuvaas (2005). Ut ifra deres definisjon kan man tolke begge sidene ved tidsaspektet som motivasjon.

Til sammen har jeg fire hovedfunn. Elevene uttrykte at bruk av datamaskin var en viktig faktor for at de likte wikiprojektet. I tillegg fikk de selv bestemme hva wikien skulle inneholde, noe som førte til at elevene ble interessert og engasjert i skrivingen. Elevene fikk også bestemme selv hvem de eventuelt ville skrive sammen med. Tidsaspektet ved prosjektet ble også et interessant tema. Det viste seg at elevene var svært effektive og disponerte tiden sin godt, samtidig som at de selv følte at de hadde litt for dårlig tid på å skrive i wikien.

5 Drøfting

I dette kapittelet drøftes funnene som ble presentert i kapittelet over med utgangspunkt i de ulike motivasjonsteoriene som ble tatt opp i teoridelen. Det legges spesielt vekt på Skaalvik og Skaalviks (2015) teori om motivasjon for læring og utvikling av indre motivasjon.

Formålet med kapittelet er å svare på problemstillingen «*Hva skjer når en femteklasse får skrive i wiki for første gang?*» og forskningsspørsmålet «*Hvordan kommer motivasjon til uttrykk i løpet av skriveprosessen?*».

5.1 Hva skjer når en femteklasse får skrive i wiki for første gang?

Informantene mine hadde aldri skrevet i wiki før, men elevene hadde noen forkunnskaper om hva en wiki kunne være. De fleste visste om Wikipedia og kunne kjenne seg igjen da læreren deres sammenlignet Wikipedia med nettsiden de selv skulle opprette. Etter første time med wikiprojektet var alle elevene klar over hva som skulle skje resten av uken. Allerede etter første økt var det tydelig at elevene ønsket å bruke så mye tid som mulig på selve prosjektet. De var effektive i oppstartene av timene, og de viste stor utholdenhet da de jobbet med tekstene. Jeg fikk et inntrykk av at elevene virket konsentrerte og fokuserte.

Observasjonsskjemaet viser at elevene opptrådte konsentrerte. De var påskrudd helt fra starten av prosjektet og viste tydelig at de fulgte godt med. På forhånd hadde læreren fortalt elevene litt om hva en wiki kan være, noe mange av elevene husket i oppstartfasen av prosjektet da læreren deres tok dette opp på nytt. At elevene kunne gjengi hva som hadde blitt sagt på detaljnivå mener jeg viser en stor grad av konsentrasjon. I tillegg til dette viste de gjennom store deler av prosjektet at de klarte å holde konsentrasjonen vedlike gjennom skriveprosessen. I timene klarte mange av elevene å skrive mye og lenge, uten at de lot seg forstyrre av de andre elevenes diskusjoner. Det at elevene viste høy grad av konsentrasjon og effektivitet i øktene kan tyde på at elevene var motiverte.

Noe som oppsto tidlig i prosjektet, og varte til siste time, var elevdiskusjoner. I arbeidet med wikien var det tydelig at elevene ønsket å samtale med medelever om hva de selv skrev, i tillegg til at de viste interesse for tekstene som de andre jobbet med. Elevene ønsket også å vise tekstene sine til læreren, meg selv, og til klassens assistent for å få tilbakemelding. Dette mener jeg viser at elevene var tydelig interesserte og engasjerte i prosjektet. Elevenes engasjement og interesse innenfor dette prosjektet kan ha noe å gjøre med at de selv fikk lov

til å bestemme hva de skulle skrive om. Ifølge Skaalvik og Skaalvik (2015) er det viktig at elevene selv får være med å ta beslutninger i undervisningen og bestemme hva de skal gjøre. Dette kan få elevene til å føle at de har et valg, og at det de velger å gjøre er frivillig. Igjen kan dette skape en følelse av respekt og tillitt hos elevene. Skaalvik og Skaalvik hevder også at dette er en viktig faktor for at elevene skal oppleve indre motivasjon.

En annen årsak til at elevene var interesserte og engasjerte i arbeidet med wikien kan handle om teorien om mestringsforventning. Elevene i klassen hadde gode forkunnskaper om bruk av datamaskin, noe som kan ha ført til at de forventet å mestre wikiprojektet.

Mestringsforventning er viktig fordi elever med høy mestringsforventning ser større verdi av å jobbe med skolearbeid, har høyere innsats, viser større engasjement og er mer utholdende når de møter utfordringer (Skaalvik og Skaalvik, 2015). For å fremme mestringsforventning er det viktig at elevene har forkunnskaper og tidligere erfaringer med mestring, noe disse elevene hadde i form av daglig bruk av datamaskin hjemme.

I løpet av wikiprojektet skrev elevene mange forskjellige typer tekster. Som jeg har forklart tidligere fikk elevene selv velge hva de skulle skrive om, noe som resulterte i et bredt spekter av tekster. De skrev blant annet fortellinger, fagtekster om spill, de lagde restaurantmenyer, oppskrifter og fant på åpningstider til den lokale butikken. Dette førte til at elevene ble utfordret på å skrive mange tekster innenfor forskjellige sjangre, og de fikk utviklet sin skrivekompetanse.

For å oppsummere hva som skjedde når denne femteklassen fikk skrive i wiki for første gang kan jeg si at elevene ble konsentrerte og fokuserte. Elevene brukte tiden godt, var effektive og startet elevdiskusjoner på eget initiativ. De fikk tatt i bruk datamaskin som de kjente på forhånd, og de ble kjent med et nytt digitalt verktøy, wiki. Det ble lagt til rette for selvbestemmelse, og det ble åpnet opp for å prøve ut og utforske ulike skriftlige sjangere. Dette førte til at elevene skrev mange forskjellige typer tekster, som igjen kan bidra positivt inn i skriveopplæringen. Gjennom hele prosjektuka samarbeidet elevene, noe som førte til et sterkere samhold i klassen og god stemning i klasserommet hele uka.

5.2 Hvordan kommer motivasjon til uttrykk i løpet av skriveprosessen?

Skaalvik og Skaalviks (2015) teori om motivasjon for læring bygger på teoriene om mestringsforventning, faglig selvvurdering, målorientering, verdier, indre og ytre motivasjon, selvattribusjon, selvverd og sosiale relasjoner. I tillegg hevder de også at kompetanse, selvbestemmelse og tilhørighet er elevenes tre grunnleggende behov for å utvikle indre motivasjon. Med utgangspunkt i datamaterialet mitt mener jeg at Skaalvik og Skaalviks teori om motivasjon for læring og indre motivasjon gjenspeiler seg på mange måter i dette prosjektet. Teorien om mestringsforventning handler om at elevene har forkunnskaper om aktiviteten som skal gjennomføres, noe som fører til at elevene yter større innsats og utholdenhet. I dette prosjektet fikk elevene bruke en av sine største interesser, datamaskin, som redskap i undervisningen. Elevene hadde fra før stor kompetanse og gode forkunnskaper om databruk. Ifølge Skaalvik og Skaalvik er denne kompetansen viktig for å utvikle indre motivasjon.

Denne typen motivasjon kom til uttrykk gjennom hele prosjektuka i form av utspill som «Yes, nå skal vi få bruke datamaskin!» og «Yes, da blir det mye data!». Andreas, Brede og Camilla uttrykte også i intervjuene at datamaskin var en stor grunn til at de ble motiverte til å skrive i wikien. Det første Andreas svarte da han ble spurt om hva han likte med prosjektet, var at de fikk bruke data. Han sa at han likte å holde på med datamaskin og at det var noe han var flink til. Dette var også noe Camilla nevnte med en gang hun fikk det samme spørsmålet: «*Ehm, det er veldig morsomt, fordi man kan skrive på PC*».

Funnene viser at elevene satt stor pris på å få velge selv hva wikien skulle inneholde og hvilke tekster de skulle skrive. Dette appellerer til elevenes selvbestemmelse, som er en av deres tre grunnleggende behov. Tekstene som eleven skrev var sterkt koblet opp mot deres eget liv og identitet, noe som kan føre til at elevene så en personlig og indre verdi av aktiviteten. Ifølge Skaalvik og Skaalvik (2015), Eccels (1983) og Wigfield (2009) kan dette igjen være med på å økte elevenes motivasjon. Denne formen for motivasjon ble spesielt observert ut ifra Bredes uttalelser i prosjektuken og gjennom intervjuet i etterkant.

Brede oppsøkte læreren ofte for å snakke om tekstene sine. Han fortalte hva han skulle skrive om og viste stor interesse for prosjektet. Han henvendte seg også ofte til assistenten og viste engasjement da han skrev om mye forskjellig i tekstene sine. Som jeg har vist i analysen ble eleven motivert av å kunne skrive om tema som han selv interesserte seg for. I tillegg til dette

brukte han fantasien sin til å gjøre karakteren mer spennende, som for eksempel at karakteren hadde kjæreste. Bredes engasjement og interesse for wikien mener jeg kommer fra hans behov for selvbestemmelse som ble oppfylt i prosjektet. Dette er noe som igjen kan føre til motivasjon (Skaalvik og Skaalvik, 2015).

Elevenes sosiale relasjoner i klassen og deres følelse av tilhørighet er også med på å skape motivasjon. I wikiprojektet fikk de selv velge om de hadde lyst til å jobbe sammen med noen, noe de aller fleste gjorde. Dette førte til at mange av elevene satt seg sammen to og to, mens en gruppe var fire. De elevene som ikke valgte å sette seg sammen med noen tok uansett kontakt med andre elever og diskuterte med dem. Den faglige diskusjonen, samholdet og de sosiale relasjonene som ble skapt i løpet av uka kan ha ført til motivasjon.

Observasjonsskjemaet gir flere eksempler på hvordan denne motivasjonen kom til uttrykk. Med en gang elevene sto fast, spurte de andre elever om hjelp. Dette førte til at elevene kom raskt i gang med skrivingen igjen. Elevene hadde også mange faglige diskusjoner med hverandre, der de snakket om tekstene sine og ga hverandre respons i form av enkle tilbakemeldinger som «*Det var kult!*» eller «*Haha, det var morsomt*».

Dette viser at elevene så gleden i å kunne jobbe sammen med andre elever. Motivasjonen de fikk av å samarbeide kom også til uttrykk gjennom intervjuene. De hjalp hverandre mye og likte at de selv fikk velge arbeidspartnere. Tilhørighet i klassen og positive sosiale relasjoner er ifølge Skaalvik og Skaalvik (2015) med på å skape motivasjon, og derfor mener jeg at datamaterialet mitt viser at klassen uttrykte en form for motivasjon.

Skaalvik og Skaalvik har en rekke teorier om motivasjon for læring. I wikiprojektet mener jeg elevene får tilfredsstilt alle de tre grunnleggende psykologiske behovene som skaper indre motivasjon. I tillegg er det flere faktorer som kan ha ført til at elevene ble motiverte, som for eksempel blir beskrevet i teorien om mestringsforventning, faglig selvvurdering, sosiale relasjoner og indre og personlig verdi. Disse formene for motivasjon kom til uttrykk gjennom at elevene fikk bruke datamaskin, noe som kom tydelig fram i observasjonen og intervjuene. De opptrådte konsentrerte i form av at de jobbet godt og var effektive, og interessert og engasjert da de ville fortelle medelever og voksne hva de skrev om.

Ut ifra funnene kan man si at bruk av datamaskin og teknologi var noen av det som virket mest motiverende. Ved å bruke datamaskin som verktøy fikk elevene vist kompetanse og forkunnskaper. I tillegg var relasjonene og samarbeidet i klassen viktig. Det førte til et faglig

og sosialt samhold som bidro til at elevene følte tilhørighet og ble motiverte. Tekstens innhold kom også fram som et motiverende aspekt ved wikiprosjektet. Dette oppfylte elevens behov for selvbestemmelse. Ut ifra Skaalvik og Skaalviks teori kan man tenke seg at elevenes høye grad av kompetanse, selvbestemmelse og tilhørighet i wikiprosjektet bidro til indre motivasjon.

5.3 Andre forskningsprosjekt

KAL-undersøkelsen (1998-2001) viser at mange elever velger å skrive personlige tekster på eksamen, der de bruker seg selv som virkemiddel i skrivingen. Ut ifra dette kan man stille spørsmål om det finnes en kultur i Norge der skoleelever typisk velger å skrive personlige og reflekterende tekster. Elevene i denne forskningen har absolutt valgt å bruke sitt seg selv som inspirasjon i tekstene sine. I klassen var det mye liv og latter, noe som kan være årsaken til at de brukte humor som virkemiddel i skrivingen sin. Bruk av humor kan være et tegn på at elevene søker tilhørighet, fordi humoren som blir brukt i fortellingene også appellerer til de andre elevene i klassen. Ved å bruke dette i fortellingene sine forventer elevene at de andre i klassen også skal synes det er morsomt. Dette mener jeg kan defineres som tegn på motivasjon for skriving, da Skaalvik og Skaalvik (2015) hevder at tilhørighet og forventninger har noe å si for elevenes motivasjon.

I SKRIV-prosjektet (2006-2010) ønsket forskerne å finne ut hva slags kunnskap om skriving og tekst lærere må ha for å kunne hjelpe elevene med å utvikle tekstkompetanse.

Skrivetrekant ble utviklet for å kunne analysere ytringer og skrivesituasjoner. Den viser at skrivingen har en innholdsside, formside og et formål (Utdanningsdirektoratet, 2014).

Innholdssiden går ut på hva teksten skal handle om, og formsiden handler om sjanger.

Formålet med skrivingen stiller spørsmål til hvorfor teksten skal skrives, hvem som skal lese den og hva den skal brukes til.

Et av hovedfunnene i SKRIV var at formålet med skrivingen ofte blir underkommunisert til elevene. I et wikiprosjekt vil formålet med tekstene være mer synlig for elevene. De vet at tekstene publiseres på en internettside som alle kan trykke seg inn på. Dette gjorde at elevene var opptatt av at de ikke bare kunne skrive tull og tøys, for da kommer noen til å «*kaste det i internettsøpla*», som Brede fortalte. Elevene vet også at det er andre enn bare dem selv som kan lese tekstene. Dette kan føre til at de legger en ekstra innsats i arbeidet sitt, slik at de kan publisere tekster de er stolte av.

5.4 Oppsummering

Da femteklassingene fikk skrive i wiki for første gang ble elevene konsentrerte og fokuserte. De disponerte tiden bra og var effektive i arbeidet, samtidig som at de startet elevdiskusjoner uten oppfordring fra læreren. Elevene fikk også tatt i bruk datamaskin i skrivearbeidet der de skulle skrive forskjellige tekster. Prosjektet førte til god stemning, og et faglig og sosialt samhold i klassen. Ut ifra de teoriene jeg har valgt å presentere kan funnene mine tyde på at elevene ble motiverte av prosjektet. Observasjonsskjemaet og intervjuene viser at bruk av datamaskin var noe av det som motiverte aller mest. I tillegg ble wikiprojektets samarbeidsform opplevd som svært motiverende for elevene. Elevene fikk også lov til å bestemme wikiens innhold, noe som motiverte.

5.5 Avslutning

Skriving og motivasjon for skriving er viktig for at elevene skal utvikle sin kompetanse innenfor flere ulike områder i skolen. Digitale ferdigheter blir mer og mer aktuelt da samfunnet stadig blir mer digitalisert, og man kan benytte seg av et utvalg forskjellige digitale verktøy i undervisningen. I mitt masterprosjekt har jeg forsket på hva som skjer når elever tar i bruk det digitale samskrivingsverktøyet wiki for første gang, og hvordan motivasjon kommer til uttrykk i løpet av skriveprosessen. Selv om datagrunnlaget mitt er begrenset til én klasse, peker det i retning av at elevene ble motiverte av wikiprojektet. Materialet jeg sitter igjen med er helt unikt fordi jeg har fått lov til å være observatør i det elever møter noe for første gang. Totalt sett er jeg fornøyd med metodene jeg har benyttet meg av og utvalget av informanter. Videre hadde det vært interessant å kunne forske på om bruk av wiki også kan være med på å fremme motivasjon hos eldre elever. Stortingsmelding 22 viser at motivasjonen hos elevene faller med alderen (Meld. St. 22, 2010-2011), men kanskje kan wiki være med på å sette en demper for dette. Det kunne også vært interessant å forske på hvordan man kan ta i bruk wiki på andre måter, som for eksempel å lage et tverrfaglig prosjekt gjennom å bruke dette verktøyet.

Litteraturliste

- Brox, H., & Jakobsen, I. K. (2014). *Wiki, tekster og arbeidsmåter i morgensdagens engelskfag: Et eksempel fra lærerutdanninga*. Hentet fra Acta Didactica Norge: <https://utdanningsforskning.no/artikler/wiki-tekster-og-arbeidsmater-i-morgensdagens-engelskfag-et-eksempel-fra-larerutdanninga/>
- De nasjonale forskningsetiske komiteene*. (2009, Sptember 1). Hentet fra <https://www.etikkom.no/FBIB/Temaer/Forskning-pa-bestemte-grupper/Barn/>
- De nasjonale forskningsetiske komiteene*. (2015, August 12). Hentet fra <https://www.etikkom.no/hvem-er-vi-og-hva-gjor-vi/hvem-er-vi-og-hva-gjor-vi/hvem-er-vi/>
- Deci, E., & Moller, A. (2005). The Concept of Competence: A String Place for Understanding Intrinsic Motivation and Self-determined Extrinsic Motivation. I A. Elliott, & C. Dweck, *Handbook of Competenxe and Motivation* (ss. 579-597). New York og London: The Guilford Press.
- Digitale verktøy i skolen*. (2017, August 25). Hentet fra Forskningsrapport fra IKT Agder: https://www.grimstad.kommune.no/_f/p1/i63f1cdc7-ba42-42fb-9034-01f4b5311b1a/forprosjektrapport-digitale-verktoy-i-skolen.pdf
- Durik, A., Vida, M., & Eccels, J. (2006). *Task values and ability beliefs as predictors of high school literacy choices. A developmental analysis*.
- Eccels, J. (1983). Expectancies, values, and academic behavior. I J. Spence, *Achievement and achievement motives: Psychological approaches*. San Francisco.
- Flyvbjerg, B. (2006). *Five Misunderstandings About Case-Study Research* .
- Krogtoft, M., & Sjøvoll, J. (2018). *Masteroppgaven i lærerutdanninga*. Trondheim: Cappelen Damm Akademisk.
- Kuvaas, B. (2005). Belønning og motivasjon: ytre og indre motivasjon som kilder til innsats og kvalitet i arbeidslivet. I K. Kudsén, & A. Ryén, *Hvordan kan frynsegoder bli belønning?* (ss. 29-48). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2012). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Lillejord, S., Manger, T., & Nordahl, T. (2013). *Livet i skolen 2*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Lillejord, S., Manger, T., & Nordahl, T. (2015). *Livet i skolen 2*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Meld. St nr. 31*. (2008). Hentet fra Regjeringen:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-31-2007-2008-/id516853/sec1>
- Meld. St. 22*. (2010-2011). Hentet fra Motivasjon - Mestring - Muligheter:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-22-2010--2011/id641251/sec1>
- Meld. St. 28*. (2016, April 15). Hentet fra Stortingsmelding 28:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Regjeringen*. (2018, Juni 26). Hentet fra Fornyer innholdet i skolen: :
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/fornyer-innholdet-i-skolen/id2606028/?expand=factbox2606080>
- Ryan, R., & Deci, E. (2009). Promoting self-determined school engagement. Motivation, learning, and well-being. I K. Wentzel, & A. Wigfield, *Handbook of Motivation at School* (ss. 171-195). New York: Routledge.
- Skaalvik, E., & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring: Teori + praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Utdanningsdirektoratet*. (u.d.). Hentet fra Prinsipper for opplæringen:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/prinsipper-for-opplaringen2/motivasjon-for-laring-og-laringsstrategiar/>
- Utdanningsdirektoratet*. (2014, April 2). Hentet fra Hva sier forskningen?:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/skriving/skriving-som-grunnleggende-ferdighet/Hva-sier-forskningen/>

Utdanningsdirektoratet. (2015, September 14). Hentet fra Skrivning som grunnleggende ferdighet i norsk: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/skriving/eksempler-pa-god-praksis-i-skriving/skriving-i-norsk/grunnleggende-ferdighet/>

Utdanningsdirektoratet. (2016, Mars 9). Hentet fra Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/digitale-ferdigheter-rammeverk/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). Hentet fra Grunnleggende ferdigheter: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/>

Utdanningsdirektoratet. (2019, Januar 17). Hentet fra Grunnleggende ferdigheter: Utdanningsdirektoratet: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/>

Utdanningsdirektoratet. (2019). Hentet fra Læreplan i norsk: Grunnleggende ferdigheter: https://www.udir.no/kl06/NOR1-05/Hele/Grunnleggende_ferdigheter

Utdanningsdirektoratet. (2019). Hentet fra Læreplan i norsk: Hovedområder: <https://www.udir.no/kl06/NOR1-05/Hele/Hovedomraader>

Utdanningsdirektoratet. (2019). Hentet fra Prinsipper for opplæringen: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/prinsipper-for-opplaringen2/motivasjon-for-laring-og-laringsstrategiar/>

Wigfield, A., & Wagner, A. (2005). Competence, motivation, and identity development during adolescence. I A. Elliot, & C. Dweck, *Handbook of Competence and Motivation* (ss. 222-239). New York: The Guilford Press.

Wigfield, A., Tonks, S., & Klauda, S. (2009). Expectancy-value theory. I K. Wentzel, & A. Wigfield, *Handbook of Motivation at School* (ss. 55-75). New York.